Tobii Dynavox Communicator 5

Beknopte gids

tobii dynavox

Beknopte gids **Tobii Dynavox** Communicator 5

Versie 1.6.1
12/2016
Alle rechten voorbehouden.
Copyright © Tobii AB (publ)

Geen enkel deel van dit document mag worden gereproduceerd, opgeslagen in een opslagsysteem of doorgegeven in welke vorm of op welke wijze dan ook (elektronisch, met gebruik van fotokopieën en opnamen of anderszins) zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De geclaimde copyright-bescherming omvat alle vormen van auteursrechtelijk beschermd materiaal en auteursrechtelijk beschermde informatie volgens de wet of hierin toegestaan, inclusief en niet beperkt tot materialen gegenereerd door de software-programma's die op het scherm worden weergegeven, zoals schermweergaven en menu's.

De informatie in dit document is eigendom van Tobii Dynavox. Elke gedeeltelijke of gehele reproductie zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Tobii Dynavox is verboden.

Producten waarnaar in dit document wordt verwezen kunnen handelsmerken en/of gedeponeerde handelsmerken zijn van hun respectieve eigenaren. De uitgever en de auteur maken geen aanspraak op deze handelsmerken.

Hoewel alle voorzorgsmaatregelen zijn genomen in de voorbereiding van dit document, zijn de uitgever en de auteur niet aansprakelijk voor fouten of weglatingen, noch voor schade die voortvloeit uit het gebruik van de informatie in dit document of uit het gebruik van programma's en eventuele bijbehorende broncode. De uitgever en de auteur kunnen in geen geval aansprakelijk worden gesteld voor enig verlies van winst of enige andere commerciële schade die direct of indirect is veroorzaakt of wordt vermeend te zijn veroorzaakt door dit document.

De inhoud kan zonder kennisgeving worden gewijzigd.

Raadpleeg de website van Tobii Dynavox, www.TobiiDynavox.com, voor bijgewerkte versies van dit document.

Inhoudsopgave

1 Info Communicator 5 5
1.1 Bedoeld gebruik 5
1.2 Veelgebruikte pictogrammen/functies 5
1.3 Systeemvereisten 6
2 Installeren, starten en licentiebeheer 7
2.1 Installeren van Communicator 5 7
2.2 Starten van Communicator 5 7
2.3 Licentiebeheer van Communicator 5 7
3 Eerste keer opstarten 8
3.1 Installatiegids nieuwe gebruiker, stap 1 8
3.1.1 Naam gebruikersprofiel 8
3.1.2 Stem 8
3.1.3 Invoermethode 8
3.2 Installatiegids nieuwe gebruiker, stap 2 11
3.2.1 Kiezen tussen beginnende, symbool- en tekstcommunicatie 11
3.3 Installatiegids nieuwe gebruiker, stap 3 12
4 Gebruik van Communicator 5 voor eindgebruiker 13
4.1 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van beginnende communicatie 13
4.2 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van symboolcommunicatie 13
4.3 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van tekstcommunicatie 14
4.3.1 Mijn zinnen 15
4.4 Toetsenborden in Communicator 5 18
4.4.1 Instellingen voor het toetsenbord 21
4.4.2 Woordvoorspelling in Communicator 5 22
4.5 Startpaginafuncties 22
5 Gebruik van Communicator 5 voor een zorgverlener 24
5.1 Het Snelmenu 24
5.2 Startpagina bewerken 25
5.2.1 Startpagina bewerken openen 25
5.2.2 Paginasets toevoegen 26
5.2.3 Achtergrondkleur wijzigen 26
5.2.4 Rastergrootte wijzigen 27
5.2.5 Paginasets beheren 27
5.3 Alle paginasets 28
5.3.1 Paginasets aan de startpagina toevoegen vanuit Alle paginasets 28
5.3.2 Paginasets uit de startpagina verwijderen vanuit Alle paginasets 30
5.4 Advanced Settings 30
5.4.1 Toetsenbordinstellingen 33
5.4.2 IR-afstandsbedieningen 37
5.4.3 Mobiele telefonie/Bluetooth® op laptops/tablets 41
5.4.4 Mobiele telefonie/Bluetooth® op I-Series en I-Series+ 44
5.4.5 Mijn zinnen 49
5.5 Back-up maken van paginasets en paginasets importeren en exporteren 51
5.5.1 Een back-up maken van uw paginasets en gegevens 51
5.5.2 Uw paginasets en gegevens exporteren 52
5.5.3 Uw paginasets en gegevens importeren 52

6 Knop bewerken 54
6.1 Bewaarde berichten 56
6.1.1 Bewaarde berichten importeren 56
6.1.2 Een bewaard bericht toevoegen 58
7 Bewerkingsweergave 60
7.1 Knop wijzigen in Bewerkmodus 60
7.2 Een nieuwe pagina maken en knoppen toevoegen 61
7.2.1 Een nieuwe paginaset maken 61
7.2.2 Nieuwe knoppen maken 61
7.2.3 Afbeeldingen/symbolen, tekst of geluid toevoegen 62
7.2.4 Het hulpmiddel Afbeelding bewerken 63
7.2.5 Basisinfo over knoppen 63
7.2.6 Een nieuwe pagina aan een paginaset toevoegen 63
7.2.7 Uw paginasets opslaan 63
7.3 Berichtvenster 63
7.3.1 Gebruik van de Pagina-eigenschappen 64
7.3.2 Een knop Berichtenvenster maken 64
7.3.3 Zorgen dat het werkt 65
7.3.4 Een ander bericht naar het berichtenvenster sturen 65
7.3.5 De inhoud van het berichtenvenster bewerken... en nog veel meer 66
7.4 Navigatie en koppelen van pagina's 66
7.4.1 Een koppelingsknop maken 66
7.4.2 Uitgangspunten voor koppelingen 67
7.4.3 Koppelen naar andere paginasets 68
7.4.4 Acties bij het openen of sluiten van een pagina 68
7.4.5 Acties bij het openen of sluiten van een paginaset 69
7.5 Knopacties, slimme knoppen en knopsjablonen 69
7.5.1 Knopacties 69
7.5.2 Slimme knoppen 70
7.5.3 Knopsjablonen 71
7.6 Hotspots 72

1 Info Communicator 5

1.1 Bedoeld gebruik

Tobii Dynavox Communicator 5 is uitgebreide AAC-software die een stem en onafhankelijkheid geeft aan mensen die alternatieve communicatie-oplossingen nodig hebben. De software biedt veel verschillende communicatiepagina's en schermtoetsenborden, alsmede gebruiksvriendelijke hulpmiddelen voor e-mail, sms'en, telefonie, omgevingsbediening en meer.

De software bevat taalinhoud die is ontworpen om te voldoen aan alle AAC-behoeften, van beginnende communicatie tot geletterde volwassenen. De gebruiker kan via tekst of symbolen communiceren en kunstmatige spraak (computerstem) of digitale spraak (opgenomen stem) genereren en zo één op één communiceren met andere personen. De inhoud kan met behulp van gebruiksvriendelijke bewerkingshulpmiddelen voor een specifieke persoon worden aangepast. Er is een uitgebreide bewerkingsmodus beschikbaar waarmee zorgverleners aangepaste pagina's kunnen maken.

Communicator 5 kan worden gebruikt met blikbesturing, schakelaars, aanraking of andere veelgebruikte alternatieve aanwijsapparaten.

Communicator 5 is speciaal ontworpen voor de Tobii Dynavox I-Series+, Tobii M8 en de Tobii Eye Mobile en werkt op alle Windows-computers met Windows 7 of nieuwer, zoals Microsoft Surface.

1.2 Veelgebruikte pictogrammen/functies

In deze gebruikershandleiding gebruiken we zwarte pictogrammen, ongeacht de werkelijke kleur van de pictogrammen in de software.

Tabel 1.1 Veelgebruikte pictogrammen/functies

Symbool	Label	Beschrijving
	Toevoegen	Nieuw item toevoegen
	Verwijderen	Item verwijderen
	Sluiten	Naar paginaset Afsluiten gaan
	Rechts	Naar rechts navigeren
	Links	Naar links navigeren
	Naar laatste	Naar de laatste pagina gaan of Menu uitvouwen
	Naar eerste	Naar de eerste pagina gaan of Menu samenvouwen
	Omhoog	Omhoog navigeren
	Omlaag	Omlaag navigeren
	Naar begin	Naar begin van pagina gaan
	Naar einde	Naar einde van pagina gaan

Sym-bool	Label	Beschrijving
	Annuleren	Geselecteerde actie annuleren
	Terug	Naar vorige paginaset gaan
	Instellingen	Naar instellingenpagina gaan

1.3 Systeemvereisten

Component	Vereisten
Computer en processor	1,6 gigahertz (GHz) of sneller x86- of x64-bits processor
Geheugen (RAM)	2 gigabyte (GB) RAM
Vaste schijf	3,0 gigabyte (GB) beschikbaar
Scherm	Monitor met resolutie van 800 x 600 of hoger (1024 x 768 wordt aanbevolen)
Besturingssysteem	Communicator 5 werkt op 32-bits en 64-bits versies van Microsoft Windows-besturingssystemen. Wanneer u Communicator 5 van 32 bits uitvoert op een 64-bits versie van een Windows-besturingssysteem, wordt het programma uitgevoerd in de 32-bits laag van het Windows-besturingssysteem. • Windows 7 (32-bits of 64-bits) • Windows 8 (32-bits of 64-bits) • Windows 8,1 (32-bits of 64-bits) • Windows 10 (32-bits of 64-bits)
Browser	Meest recente versie van Mozilla Firefox
.NET-versie	4,5
Eye Tracker	PCEye Go, I-Series, I-Series+
Aanvullende vereisten en overwegingen	Om de licentie te kunnen activeren, is een internetverbinding nodig

2 Installeren, starten en licentiebeheer

2.1 Installeren van Communicator 5

Communicator 5 wordt op een USB-stick geleverd of kan worden gedownload van www.TobiiDynavox.com.

De installatiewizard wordt automatisch gestart wanneer de USB-stick wordt aangesloten op een USB-poort op uw apparaat.

De installatiewizard installeert de volgende toepassingen:

- Communicator 5
- Sono Suite
- Acapela-stemmen
- Symbol Stix® symbolenbibliotheek
- PCS symbolenbibliotheek

Op alle I-Series- & M-Series-apparaten zijn Communicator 5 en alle inbegrepen toepassingen vooraf geïnstalleerd.

Volg de instructies op het scherm om Communicator 5 te installeren.

2.2 Starten van Communicator 5

- Wanneer u deze software installeert, wordt automatisch een pictogram op het Windows-bureaublad geplaatst.
- Dubbelklik op het pictogram om het programma te starten

Afbeelding 2.1 Communicator 5 Pictogram

2.3 Licentiebeheer van Communicator 5

Op alle I-Series- & M-Series-apparaten zijn Communicator 5 en alle inbegrepen toepassingen vooraf geïnstalleerd.

- Wanneer Communicator 5 wordt gestart, wordt u gevraagd of u Communicator 5 wilt activeren. Start **Licentiebeheer**, selecteer vervolgens **Activeren** en volg de **instructies op het scherm** om het eenvoudige activeringsproces te voltooien of gebruik tijdelijk de **Evaluatiemodus**. Elk serienummer is geldig voor **maximaal drie** computers, bijvoorbeeld het communicatieapparaat van de gebruiker, de laptop van de therapeut en de computer van een assistent of leraar.
- U vindt het serienummer op het dvd- of USB-doosje. Als u de licentie naar een nieuwe computer wilt overbrengen, moet u de huidige licentie eerst deactiveren.
- Na een geslaagde installatie wordt aangeraden te controleren of uw software is bijgewerkt. Selecteer **Help > Controleren op updates**. Voer deze controle regelmatig uit.

3 Eerste keer opstarten

3.1 Installatiegids nieuwe gebruiker, stap 1

De **Installatiegids nieuwe gebruiker** wordt automatisch gestart wanneer Communicator 5 voor het eerst wordt gestart.

Volg de instructies om de gebruiker in te stellen.

3.1.1 Naam gebruikersprofiel

Voer een naam voor het gebruikersprofiel in. Het is aan te raden om een goede naam voor het profiel aan te maken, met name als er meerdere gebruikers van het systeem gebruikmaken of als de gebruiker meerdere profielen heeft, bijvoorbeeld één voor 's ochtends en één voor 's avonds.

3.1.2 Stem

Selecteer de voorkeursstem voor de gebruiker. U kunt kiezen uit verschillende stemmen in de gebruikerstaal.

3.1.3 Invoermethode

Selecteer een van de volgende invoermethoden:

- Gaze Interaction (standaard), zie *3.1.3.1 Gaze Interaction (standaard), pagina 9*.
- Aanraken/muis, zie *3.1.3.2 Aanraken/muis, pagina 9*.
- Muisdwell, zie *3.1.3.3 Muisdwell, pagina 10*.
- Schakelaarscannen, zie *3.1.3.4 Schakelaarscannen, pagina 10*.

3.1.3.1 Gaze Interaction (standaard)

Selecteer een van de volgende activeringsmethoden voor Gaze Interaction:

- Dwell (standaard)
- Schakelaar
- Knipperen

Selecteer de knop **Kalibreren** om het kalibratieproces te starten. De kalibratie is nodig voor de best mogelijke beleving bij gebruik van Gaze Interaction.

3.1.3.2 Aanraken/muis

Selecteer het selectievakje **Klikken met rechtermuisknop uitschakelen** om de rechtermuisknopfunctie uit te schakelen.

3.1.3.3 Muisdwell

Er zijn geen instellingen beschikbaar voor muisdwell.

3.1.3.4 Schakelaarscannen

Er zijn geen instellingen beschikbaar voor schakelaarscannen.

3.2 Installatiegids nieuwe gebruiker, stap 2

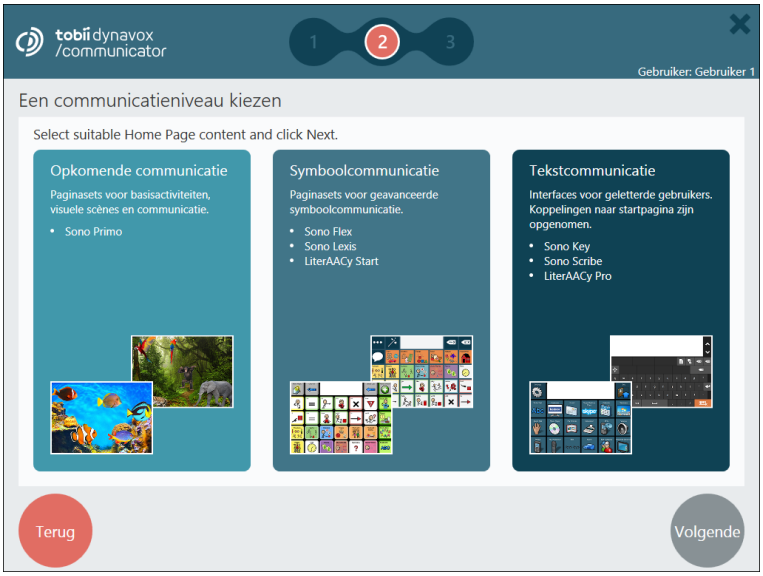

1. Selecteer een van de volgende gebruikersscenario's:
   - Beginnende communicatie. Voor meer informatie raadpleegt u *4.1 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van beginnende communicatie, pagina 13*
   - Symboolcommunicatie. Voor meer informatie raadpleegt u *4.2 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van symboolcommunicatie, pagina 13*
   - Tekstcommunicatie. Voor meer informatie raadpleegt u *4.3 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van tekstcommunicatie, pagina 14*
2. Selecteer **Volgende** om door te gaan.

3.2.1 Kiezen tussen beginnende, symbool- en tekstcommunicatie

De beschrijvingen kunt u vinden in de koppelingen voor Beginnende communicatie, Symboolcommunicatie en Tekstcommunicatie. Deze bieden een korte inleiding en zijn bedoeld als leidraad. Klinische beoordeling en deskundigheid wordt aanbevolen om het communicatieapparaat volgens de behoeften van de persoon te configureren. Zie www.TobiiDynavox.com of www.myTobiiDynavox.com voor meer training en ondersteuning bij AAC-implementatie.

Gebruikers kunnen in een overgangsfase in hun taalontwikkeling zitten. Vaak is het niet mogelijk of wenselijk om een gebruiker in het specifieke niveau van beginnende, symbool- of tekstcommunicatie te plaatsen. Een gebruiker kan zich in een overgangsfase bevinden tussen de niveaus of gedurende langere tijd er tussenin zitten.

Een gebruiker kan zich in een overgangsfase bevinden, hetgeen betekent dat de gebruiker binnenkort overstapt van beginnende naar symboolcommunicatie of van symbool- naar tekstcommunicatie. Gebruikers kunnen zich gedurende langere tijd in een fase bevinden.

In Communicator 5 kunnen elementen uit de verschillende niveaus zeer eenvoudig samen worden gebruikt, door afzonderlijke paginasets toe te voegen en te verwijderen zodat deze vanuit de startpagina van de gebruiker kunnen worden geopend, zie *5.2 Startpagina bewerken, pagina 25*.

Kies het niveau dat u het meest geschikt acht voor de gebruiker en combineer vervolgens eenvoudig zo veel u wilt uit alle paginasets die beschikbaar zijn in het systeem. Vanuit het gedeelte Alle paginasets van Communicator vindt u alle paginasets, ongeacht het aanvankelijk gekozen niveau.

3.3 Installatiegids nieuwe gebruiker, stap 3

Lees de informatie op de pagina en selecteer **Voltooien** om de nieuwe gebruiker te bevestigen.

4 Gebruik van Communicator 5 voor eindgebruiker

4.1 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van beginnende communicatie

Je zou een beginnende gebruiker kunnen zien als iemand die net begint met AAC. De beginnende gebruiker kan nog niet effectief gebruikmaken van symbolen of geschreven taal en heeft vaak nog behoefte aan training over het gebruik van een AAC-apparaat. Hij of zij begrijpt niet of nauwelijks dat symbolen (zoals afbeeldingen en woorden) ideeën voorstellen.

Preciezer gezegd beschikt een beginnende communiceerder niet over een betrouwbare methode om zich expressief te uiten door middel van symbolische taal.

Het niveau Beginnende communicatie in Communicator 5 bevat activiteiten, visuele scènes en paginasets voor eenvoudige communicatie.

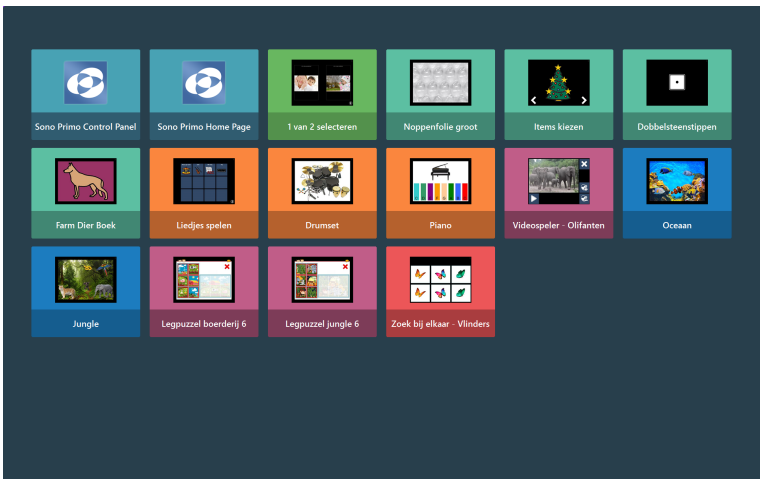

Afbeelding 4.1 Standaard startpagina voor een gebruiker van beginnende communicatie

4.2 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van symboolcommunicatie

Een symboolcommuniceerder heeft enig begrip van symbolen als communicatiemiddel. Mensen beginnen abstractere symbolen (zoals 'denken', 'groot', 'warm', 'weinig') te begrijpen.

Sommige symboolcommuniceerders zijn in staat om in bepaalde contexten te communiceren, wat betekent dat de persoon kan praten over bepaalde onderwerpen en/of in bepaalde settings of activiteiten kan communiceren. Andere symboolcommuniceerders zijn in staat om geavanceerde symbooltaal te gebruiken, waarmee ze complexe uitingen kunnen combineren met essentiële en perifere woorden.

Het niveau Symboolcommunicatie in Communicator 5 bevat een uitgebreide selectie vooraf aangemaakte paginasets voor symboolcommunicatie in een raster. Sommige daarvan omvatten extra functionaliteit, zoals telefonie, e-mail en muziekspeler.

Afbeelding 4.2 Standaard startpagina voor een gebruiker van symboolcommunicatie

4.3 Gebruik van Communicator 5 voor een gebruiker van tekstcommunicatie

Het niveau Tekstcommunicatie is bestemd voor personen die volledig geletterd zijn en berichten kunnen schrijven met behulp van een schermtoetsenbord. Het niveau Tekstcommunicatie bevat functies waarmee de gebruiker efficiënt kan communiceren via technieken voor snelheidsverbetering, zoals woord- en zinsvoorspelling.

Daarnaast beschikt de gebruiker van tekstcommunicatie over een omvangrijke set functionaliteiten voor lange-afstandscommunicatie, zoals e-mail en telefonie.

Afbeelding 4.3 Standaard startpagina voor een gebruiker van tekstcommunicatie

4.3.1 Mijn zinnen

In Mijn zinnen kan de gebruiker alle geschiedenis met zinnen en opgenomen spraak openen en beheren.

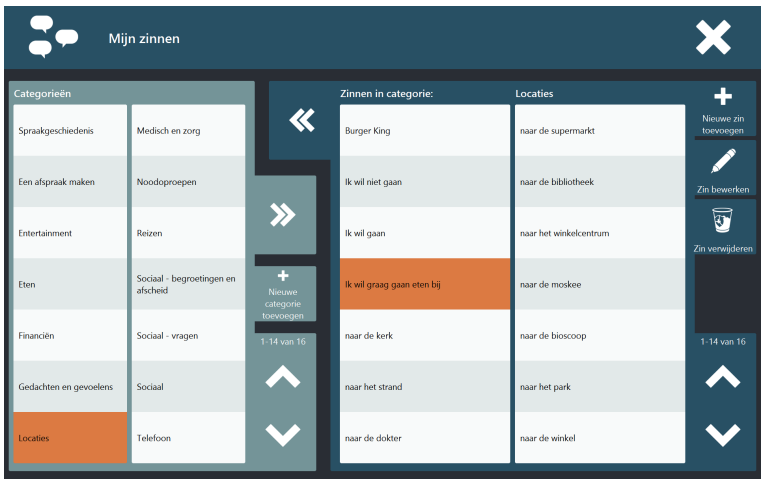

Afbeelding 4.4 Mijn zinnen, overzicht

De gebruiker kan aan de linkerkant een categorie selecteren of de categorieweergave uitvouwen met behulp van de knop » op het scherm.

De gebruiker kan aan de rechterkant een zin selecteren of de zinnenweergave uitvouwen met behulp van de knop « op het scherm.

Gebruik de knop ^ en v aan de linker- of rechterkant om door elk gedeelte te bladeren.

Voor meer informatie over het uitschakelen van Spraakgeschiedenis raadpleegt u *5.4.5 Mijn zinnen, pagina 49*.

4.3.1.1 Categorie

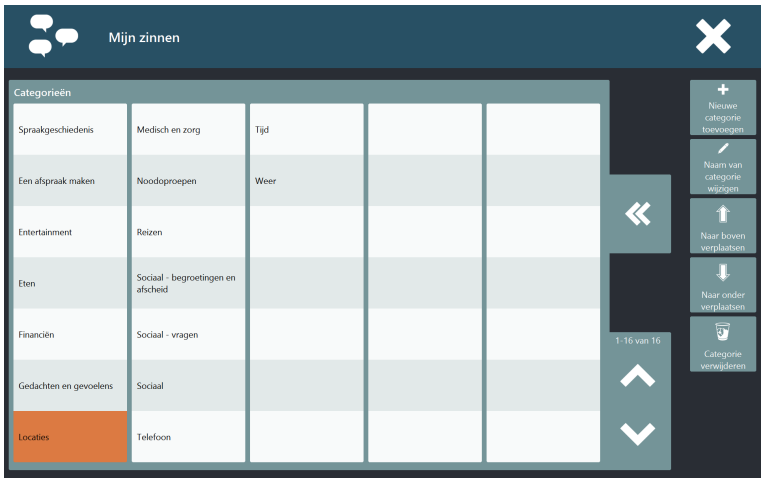

Afbeelding 4.5 Mijn zinnen — categorieweergave

Een nieuwe categorie toevoegen:

1. Selecteer de knop + (Nieuwe categorie toevoegen).

2. Voer de categorienaam in.
3. Selecteer de knop:
   - om op te slaan.
   - om te annuleren.

De naam van een categorie wijzigen:

1. Selecteer de categorie die u wilt bewerken.
2. Selecteer de knop (Naam van categorie wijzigen).
3. Voer de wijzigingen uit.
4. Selecteer de knop:
   - om op te slaan.
   - om te annuleren.

De volgorde veranderen

1. Selecteer de categorie die u wilt verplaatsen.
2. Selecteer de knop:
   - om de categorie omhoog te verplaatsen in de lijst.
   - om de categorie omlaag te verplaatsen in de lijst.

Een categorie verwijderen

1. Selecteer de categorie die u wilt verwijderen.
2. Selecteer de knop (Categorie verwijderen).
3. Selecteer in het pop-upvenster de knop:
   - **Verwijderen** om de categorie te verwijderen.
   - **Annuleren** om af te breken.

4.3.1.2 Zinnen

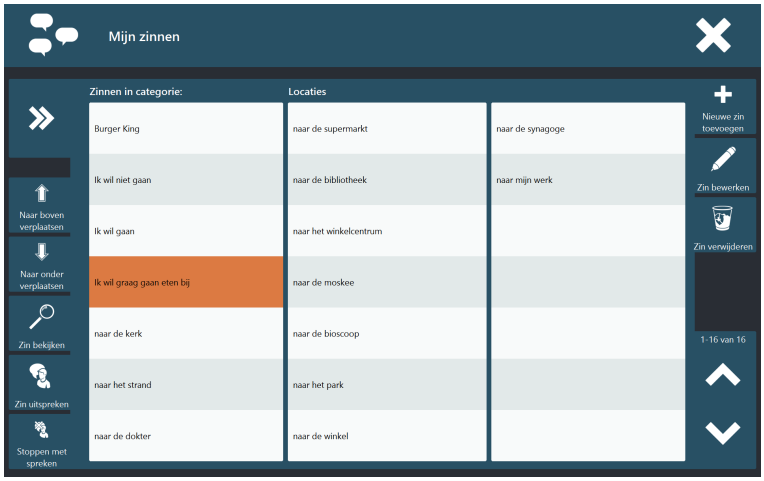

Afbeelding 4.6 Mijn zinnen — zinnenweergave

Een zin uitspreken

1. Selecteer de zin.
2. Selecteer de knop (Zin uitspreken).
   De geselecteerde zin wordt onmiddellijk uitgesproken.

Stoppen met spreken

1. Selecteer de knop
   Het bericht wordt onmiddellijk gestopt.

Een nieuwe zin toevoegen:

1. Selecteer de knop (Nieuwe zin toevoegen).
2. Voer de zin in.
3. Selecteer de knop:
   - om op te slaan.
   - om te annuleren.

Een zin bewerken:

1. Selecteer de zin die u wilt bewerken.
2. Selecteer de knop (Zin bewerken).
3. Voer de wijzigingen uit.
4. Selecteer de knop:
   - om op te slaan.
   - om te annuleren.

Een zin verwijderen

1. Selecteer de zin die u wilt verwijderen.
2. Selecteer de knop (Zin verwijderen).
3. Selecteer in het pop-upvenster de knop:
   - **Verwijderen** om de zin te verwijderen.
   - **Annuleren** om af te breken.

De volgorde veranderen

1. Selecteer de zin die u wilt verplaatsen.
2. Selecteer de knop:
   - om de zin omhoog te verplaatsen in de lijst.
   - om de zin omlaag te verplaatsen in de lijst.

4.4 Toetsenborden in Communicator 5

Wanneer u in Communicator 5 het toetsenbord wilt gebruiken, hebt u altijd toegang tot dezelfde toetsenbordindeling, met enkele kleine aanpassingen, zie *Tabel 4.1 Aanpassingen van de toetsenbordindeling, pagina 19*. In eerdere versies van de Communicator-software was er voor elke paginaset een andere toetsenbordindeling. Nu in Communicator 5 is het toetsenbordtype, zie *Tabel 4.2 Toetsenbordtypen, pagina 21*, een instelling onder
Advanced Settings > Toetsenbord & taal > Toetsenbordinstellingen, zie *5.4.1 Toetsenbordinstellingen, pagina 33*. U kunt uw toetsenbord bovendien aanpassen met behulp van de bewerkingsweergave, zie 7 *Bewerkingsweergave, pagina 60*. Wanneer uw aangepaste toetsenbord is opgeslagen, is dit ook beschikbaar voor selectie in de instellingen. Sommige instellingen zijn bovendien makkelijk toegankelijk in de toetsenbordinstellingen in Toetsenbord. Gebruik hiervoor simpelweg het pictogram in Toetsenbord. Voor meer informatie raadpleegt u *4.4.1 Instellingen voor het toetsenbord, pagina 21*.

Tabel 4.1 Aanpassingen van de toetsenbordindeling

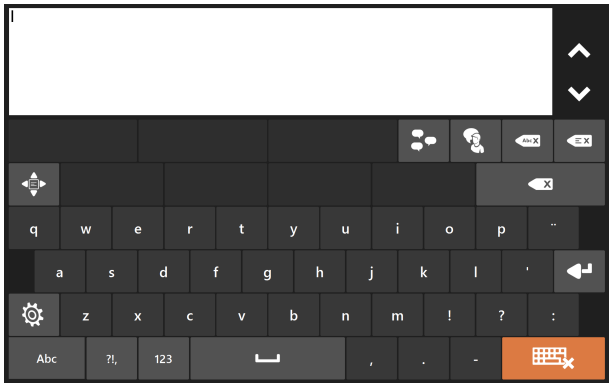 **Uitspreken**	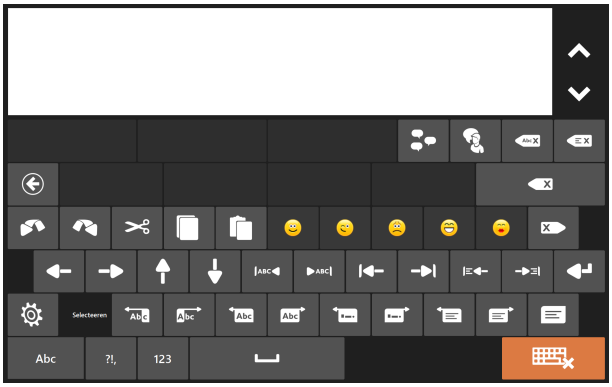 **Uitspreken — pagina 2**
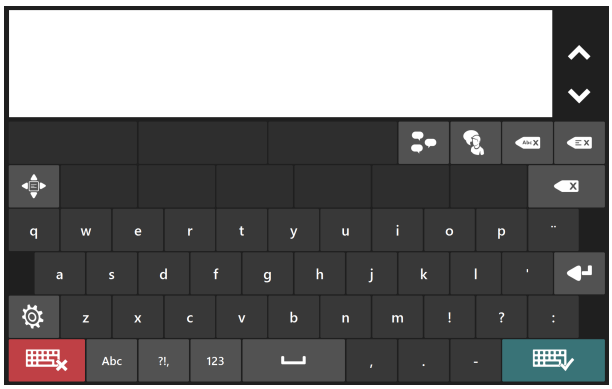 **Meerdere regels**	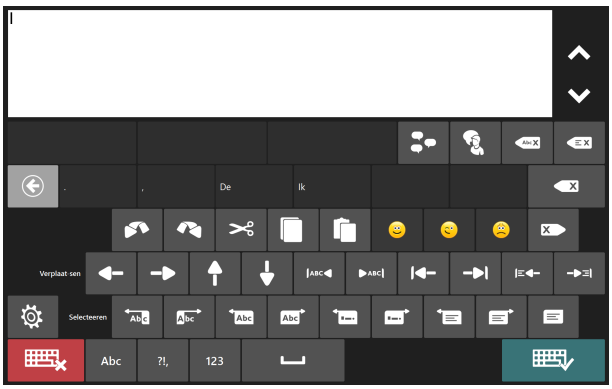 **Meerdere regels — pagina 2**

Enkele regel

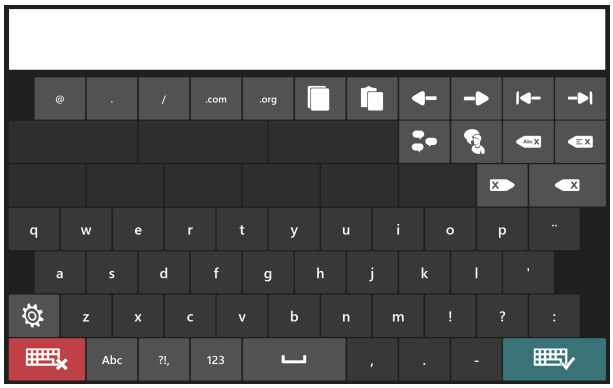

E-mail en web

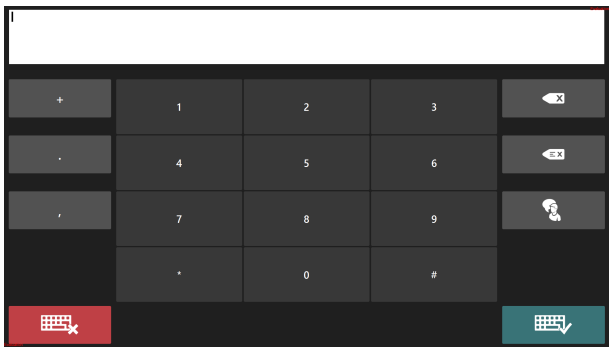

Nummers

Tabel 4.2 Toetsenbordtypen

Raster	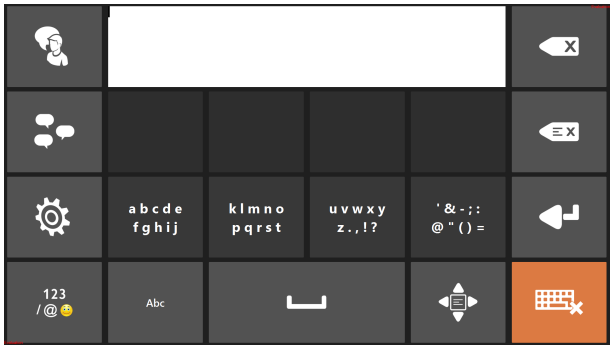 Groot
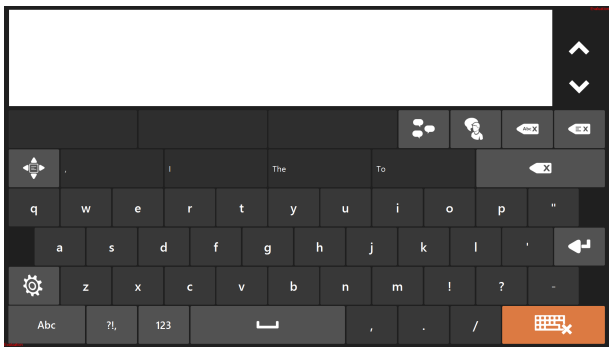 Normaal	

4.4.1 Instellingen voor het toetsenbord

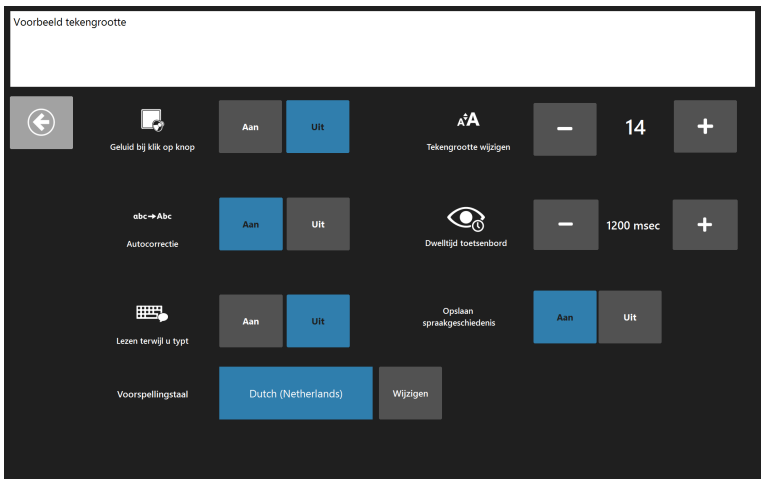

Afbeelding 4.7 Instellingen voor het toetsenbord voor het normale toetsenbord

De volgende functies kunnen **aan/uit** worden gezet:

- **Geluid bij klikken op knop** — hiermee wordt er een geluid afgespeeld wanneer een toetsenbordtoets wordt geselecteerd. Kan zodanig worden ingesteld dat er een geluid wordt afgespeeld wanneer alle typen toetsen worden geselecteerd.
- **Autocorrectie** — hiermee probeert de software om verkeerd gespelde woorden automatisch te corrigeren.
- **Lezen terwijl u typt** — hiermee worden woorden en zinnen uitgesproken terwijl u ze typt. Kan bovendien zodanig worden ingesteld dat elk teken wordt uitgesproken terwijl u dit typt.

- **Opname van spraakgeschiedenis** — hiermee worden uw gesprekken geregistreerd en opgeslagen, zodat u eenvoudig en snel toegang hebt tot gesproken woorden en zinnen.

Tekengrootte wijzigen — hiermee wordt de tekengrootte van het berichtenvenster ingesteld (4 pt - 128 pt). De standaard tekengrootte van het berichtenvenster is 14 pt.

Dwelltijd toetsenbord — dit is de tijdsduur dat de gebruiker zijn/haar blik op een toetsenbordtoets moet laten rusten om de toets te selecteren. Standaard dwelltijd voor het toetsenbord is 1200 ms. Deze instelling kan in stappen van 50 ms binnen het bereik van 100 ms - 4000 ms worden gewijzigd.

Voorspellingstaal — hier wordt de geselecteerde taal getoond waarin SwiftKey de woordvoorspellingen geeft. Om de voorspellingstaal te wijzigen, selecteert u de knop **Wijzigen** en kiest u vervolgens de gewenste taal in de lijst.

4.4.2 Woordvoorspelling in Communicator 5

De machine voor woordvoorspelling die in Communicator 5 en Gaze Selection wordt gebruikt, is afkomstig van SwiftKey en wordt veel gebruikt op tablets en smartphones. SwiftKey maakt gebruik van verschillende technologieën voor kunstmatige intelligentie, waarmee het volgende woord dat de gebruiker wil typen, kan worden voorspeld. SwiftKey leert van eerdere teksten die de gebruiker heeft geschreven en biedt voorspellingen op basis van de momenteel ingevoerde tekst en eerder ingevoerde tekst. De taal voor woordvoorspelling varieert naargelang de instelling van Toetsenbordtaal en kan bovendien worden gewijzigd in Toetsenbordinstellingen, zie *5.4.1 Toetsenbordinstellingen, pagina 33*.

U kunt een voorspeld woord selecteren door het betreffende vakje te selecteren. Als het juiste woord niet wordt weergegeven, typt u gewoon verder en hopelijk wordt het betreffende woord na invoer van het volgende teken weergegeven.

Nu woordvoorspelling beschikbaar is, is de woordenboekfunctie uit de eerdere versie van Communicator verwijderd. SwiftKey leert nieuwe woorden terwijl u typt en voegt ze automatisch toe aan het woordenboek. Het woordenboek van SwiftKey is echter meer dan alleen een lijst woorden. Ook wordt de context van de gebruikte woorden bijgehouden, zodat de voorspellingen beter zijn afgestemd.

Als u Woordvoorspelling gebruikt en een woord met een accent, zoals café, wilt typen, is het vaak makkelijker om het accent over te laten aan Woordvoorspelling. Typ gewoon "cafe" en een van de suggesties is dan "café".

Als u het accent handmatig typt met Woordvoorspelling ingeschakeld, kan het woord met accent er wellicht vreemd uitzien op de voorspellingsknoppen, maar het resultaat ziet er dan wel goed uit in het document waarin u typt.

4.5 Startpaginafuncties

De volgende startpaginafuncties kunnen beschikbaar worden gemaakt op de startpagina van de eindgebruiker. De startpaginafuncties zijn standaard beschikbaar voor de gebruiker van tekstcommunicatie.

Tabel 4.3 Startpaginafuncties

Symbool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Instellingen helderheid	Pas de schermhelderheid aan.	Zichtbaar als een lichtsensor op het apparaat is aangesloten. Ook beschikbaar op de pagina Instellingen eindgebruiker
	Alle paginasets	Naar Alle paginasets gaan	Voor meer informatie raadpleegt u *5.3 Alle paginasets, pagina 28*
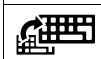	Toetsenbord wijzigen	Naar de pagina Toetsenbord wijzigen gaan	
	Gebruiker wijzigen	Naar de paginaset Gebruiker wijzigen gaan	Ook beschikbaar op de pagina Instellingen eindgebruiker
	Stem wijzigen	Selecteer de gebruikersstem	Ook beschikbaar op de pagina Instellingen eindgebruiker
	Startpagina bewerken	Naar Startpagina bewerken gaan	Voor meer informatie raadpleegt u *5.2 Startpagina bewerken, pagina 25*

Symbool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Communicator afsluiten	Naar paginaset Communicator afsluiten gaan	
	Gaze Interaction Settings	Instellingen voor Gaze Interaction.	Ook beschikbaar op de pagina Instellingen eindgebruiker Alleen zichtbaar als de Eye Tracker is aangesloten
	Invoermethode	Stel de gewenste invoermethode voor de gebruiker in	Ook beschikbaar op de pagina Instellingen eindgebruiker
	Instellingen	Naar de pagina Instellingen eindgebruiker gaan	Bevat de volgende functies uit deze tabel: • Instellingen helderheid • Toetsenbord wijzigen • Gebruiker wijzigen • Stem wijzigen • Gaze Interaction Settings • Invoermethode • Privacy-instellingen • Volume-instellingen
	Advanced Settings	Ga naar Advanced Settings	Voor meer informatie raadpleegt u *5.4 Advanced Settings, pagina 30*
	Volume-instellingen	Stel het volume afzonderlijk in voor alle afspeelapparaten die op het apparaat zijn aangesloten, zoals een luidspreker en koptelefoon.	Ook beschikbaar op de pagina Instellingen eindgebruiker
	Alarm	Er wordt een alarmgeluid afgespeeld via de luidsprekers om uw aandacht te vragen.	
	Ga naar het bureaublad	De gebruiker keert terug naar het bureaublad, waar Windows Control kan worden geactiveerd door selectie van het pictogram (Windows Control).	Selecteer de knop 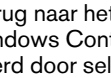 om terug te keren naar Communicator 5.

5 Gebruik van Communicator 5 voor een zorgverlener

5.1 Het Snelmenu

Het centrale gedeelte voor de zorgverlener is het Snelmenu.

Het Snelmenu openen:

- Druk op de knop Menu op een I-Series/I-Series+-apparaat
- Klik met de rechtermuisknop op het scherm
- Houd uw vinger op het aanraakscherm
- Druk op de menutoets op het toetsenbord terwijl Communicator actief is
- Toetsenbordcombinatie Ctrl + M

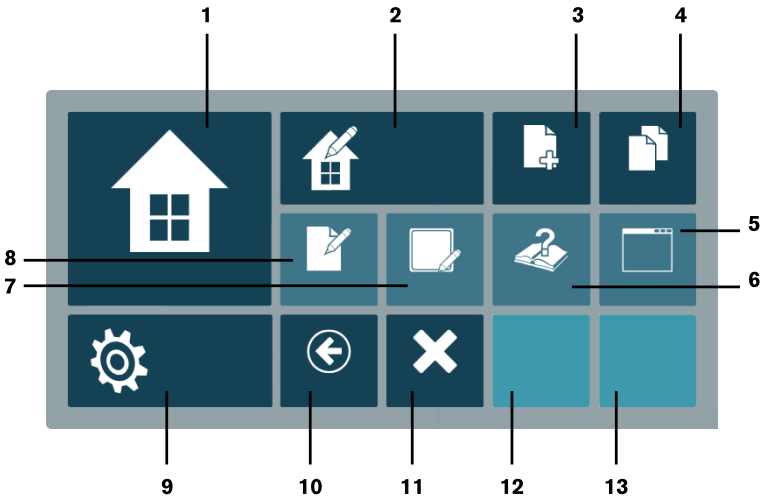

Afbeelding 5.1 Het Snelmenu

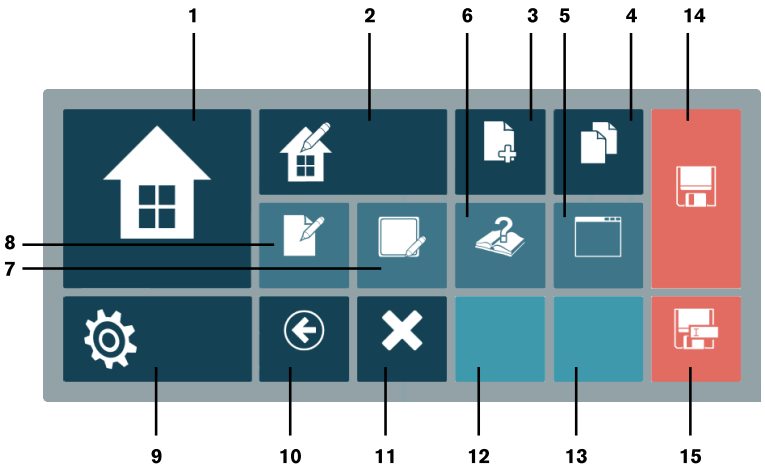

Afbeelding 5.2 Het Snelmenu met niet-opgeslagen paginaset

Tabel 5.1 Het Snelmenu

Getal	Sym-bool	Label	Beschrijving
1		Startpagina	Naar startpagina gaan
2		Startpagina bewerken	Naar Startpagina bewerken gaan
3		Nieuwe paginaset maken	Het dialoogvenster Nieuwe paginaset maken wordt geopend
4		Alle paginasets	Naar Alle paginasets gaan
5		Venstermodus	Alleen zichtbaar in de volledig-schermmodus - schakelt naar de venstermodus
		Volledig-schermmodus	(Alleen zichtbaar in de venstermodus - schakelt naar de volledig-schermmodus)
6		Help en training	Naar de paginaset Help en training gaan
7		Knop bewerken	Als deze optie wordt geselecteerd, wordt het Snelmenu gesloten en worden alle bewerkbare knoppen gemarkeerd. Als een bewerkbare knop is geselecteerd, wordt het dialoogvenster voor bewerking in de gebruiksmodus geopend. Als er buiten de gemarkeerde knoppen wordt geklikt, wordt het proces beëindigd en blijft het Snelmenu gesloten.
8		Paginaset bewerken	Naar Bewerkingsweergave gaan
9		Advanced Settings	Ga naar Advanced Settings.
10		Terug	Naar vorige paginaset gaan
11		Sluiten	Naar paginaset Afsluiten gaan
12	N.v.t.	N.v.t.	Recente paginaset 1 (toont de laatst bezochte paginaset)
13	N.v.t.	N.v.t.	Recente paginaset 2 (toont de een-na-laatst bezochte paginaset)
14		Opslaan	Het bestand met dezelfde bestandsnaam opslaan.
15		Opslaan als	Het bestand met een nieuwe bestandsnaam opslaan.

5.2 Startpagina bewerken

5.2.1 Startpagina bewerken openen

Vanuit Snelmenu

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer de knop (Startpagina bewerken).

of

- Selecteer (Startpagina bewerken) vanuit de startpagina.

De knop Startpagina bewerken kan worden toegevoegd aan de startpagina voor gebruikers die de startpagina zelf beheren.

Afbeelding 5.3 Startpagina bewerken

5.2.2 Paginasets toevoegen

Volg deze stappen om een paginaset toe te voegen:

1. Selecteer de knop (Paginasets toevoegen).
2. Volg de instructies in *5.3.1 Paginasets aan de startpagina toevoegen vanuit Alle paginasets, pagina 28*

5.2.3 Achtergrondkleur wijzigen

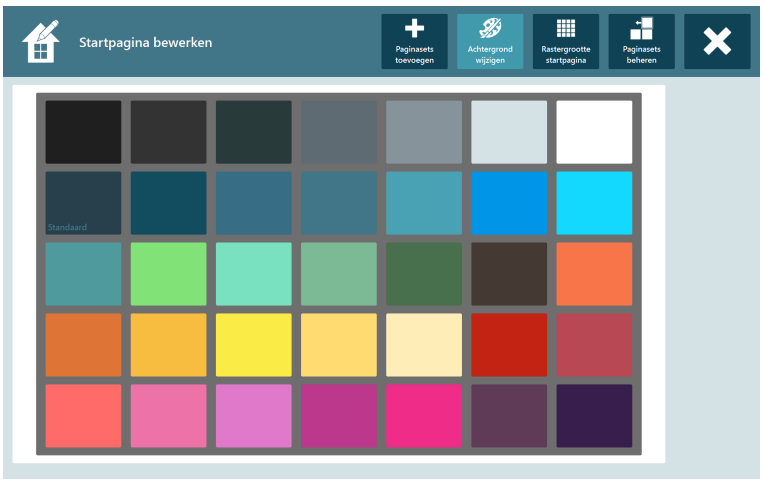

Afbeelding 5.4 Beschikbare achtergrondkleuren

Selecteer de gewenste achtergrondkleur door de voorkeurskleur te selecteren.

5.2.4 Rastergrootte wijzigen

Afbeelding 5.5 Beschikbare rastergroottes

1. Selecteer de gewenste rastergrootte.
   De geselecteerde rastergrootte wordt met een rood kader gemarkeerd.
2. Selecteer de knop (Raster kiezen) rechts in het scherm.

De actieve rastergrootte wordt gemarkeerd met het symbool in de rasterweergave.

5.2.5 Paginasets beheren

Afbeelding 5.6 Paginasets beheren

1. Selecteer de te beheren paginaset

   De geselecteerde paginaset krijgt een rood kader
2. Selecteer een van de volgende acties:
   - (Naar links verplaatsen)

- (Naar rechts verplaatsen)
- (Instellen als opstartpagina)
  Deze paginaset wordt vervolgens getoond wanneer Communicator 5 wordt gestart.

  (Verwijderen als opstartpagina)
- (Verwijderen)

5.2.5.1 Paginasets, bestanden of toepassingen uit de startpagina verwijderen vanuit Paginasets beheren

Volg deze stappen om een paginaset, bestand of toepassing te verwijderen:

1. Selecteer de paginaset, het bestand of de toepassing die u wilt verwijderen

   De geselecteerde paginaset, bestand of toepassing krijgt een rood kader
2. Selecteer de knop (Verwijderen) om de paginaset, het bestand of de toepassing uit de startpagina te verwijderen.

5.3 Alle paginasets

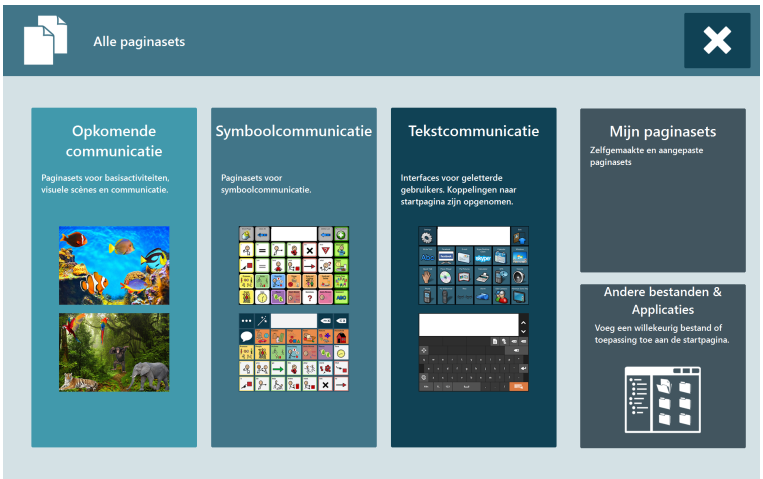

Afbeelding 5.7 Alle paginasets

5.3.1 Paginasets aan de startpagina toevoegen vanuit Alle paginasets

Volg deze stappen om een paginaset toe te voegen:

1. Selecteer de locatie van de toe te voegen paginaset:
   - Beginnende communicatie
   - Symboolcommunicatie
   - Tekstcommunicatie
   - Mijn paginasets

- Voeg overige bestanden en toepassingen toe, zie *5.3.1.1 Overige bestanden en toepassingen, pagina 29*

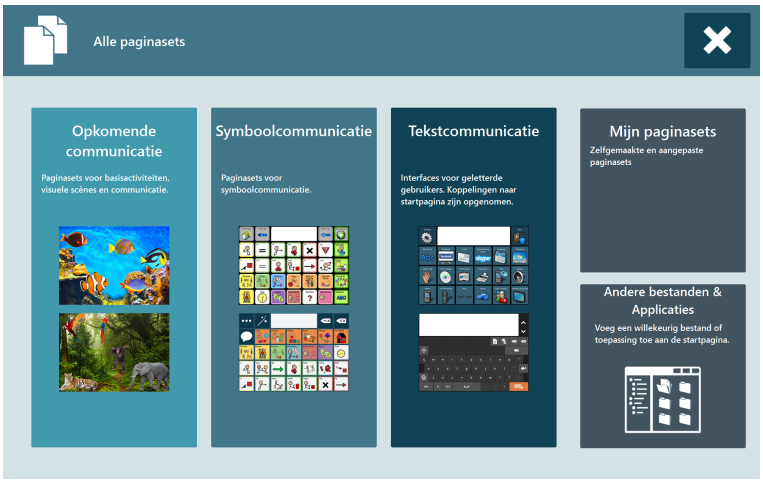

Afbeelding 5.8 Alle paginasets — Tekst

Blader door de tabbladen en zoek de toe te voegen paginaset

2. Selecteer de toe te voegen paginaset

   De geselecteerde paginaset krijgt een rood kader

3. Selecteer de knop (Toevoegen aan startpagina).

5.3.1.1 Overige bestanden en toepassingen

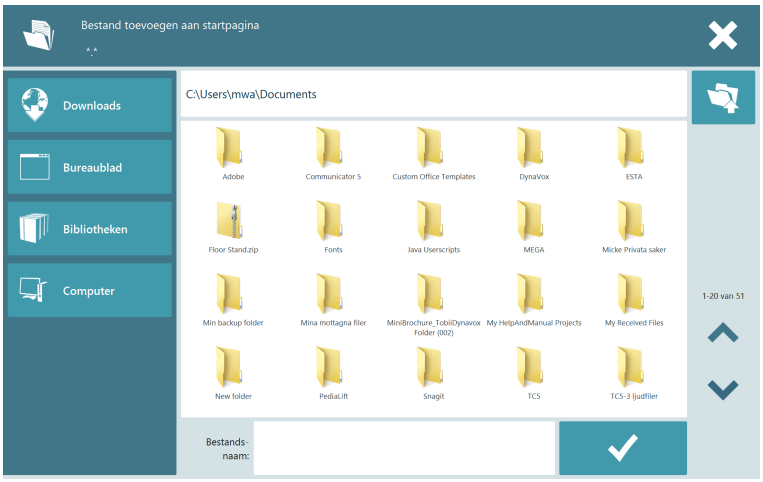

Afbeelding 5.9 Door bestanden bladeren

1. Blader naar de bestanden/toepassingen die u wilt toevoegen.
2. Selecteer het bestand.
3. Selecteer om het bestand/de toepassing toe te voegen aan de startpagina.

5.3.2 Paginasets uit de startpagina verwijderen vanuit Alle paginasets

Alle paginasets die zijn gemarkeerd met kunnen uit de startpagina worden verwijderd

Volg deze stappen om een paginaset te verwijderen:

1. Selecteer de te verwijderen paginaset

   De geselecteerde paginaset krijgt een rood kader

2. Selecteer de knop (Verwijderen van startpagina).

5.4 Advanced Settings

Het menu Advanced Settings bestaat uit 6 tabbladen:

Tabel 5.2 Op alle tabbladen

Sym-bool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Windows Control in-/uitschakelen	Schakel de gekozen Windows Control in/uit	Alleen zichtbaar als de Eye Tracker is aangesloten

Tabel 5.3 Tabblad Invoer

Sym-bool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Invoermethode	Stel de gewenste invoermethode voor de gebruiker in	
	Scaninstellingen	Instellingen voor scangebruikers	
	Muisemulatie met schakelaars	Instellingen voor muisemulatie met schakelaars	
	Koppelingsvisualisatie	Instellingen voor visualisatie van koppelingen	
	Markeren	Instellingen voor visualisatie van markeringen	
	Klikken met rechtermuisknop uitschakelen	Schakel klikken met rechtermuis-knop in/uit	wordt op de knop weergegeven als de functie is geactiveerd.
	Muiscursor verbergen in volledig-schermmodus	Schakel Muiscursor verbergen in volledig-schermmodus in/uit	wordt op de knop weergegeven als de functie is geactiveerd.
	Gaze Interaction Settings	Instellingen voor Gaze Interaction.	Alleen zichtbaar als de Eye Tracker is aangesloten

Tabel 5.4 Tabblad Toetsenbord & taal

Symbool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Toetsenbordinstellingen	Instellingen voor het toetsenbord. • QWERTY • ABC • Scan • Aanwijzer • Enz.	Voor meer informatie raadpleegt u *5.4.1 Toetsenbordinstellingen, pagina 33*
	Schermtoetsenbord gebruiken	Schakel Schermtoetsenbord gebruiken in/uit	wordt op de knop weergegeven als de functie is geactiveerd.
	Mijn zinnen	Stel Mijn zinnen van de gebruiker in	Voor meer informatie raadpleegt u *5.4.5 Mijn zinnen, pagina 49*.
	Grammatica	Instellingen voor grammatica	
	Alternatieve uitspraken	Instellingen voor alternatieve uitspraken	

Tabel 5.5 Tabblad Geluid

Symbool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Stem	Selecteer de gebruikersstem	
	Feedbackgeluiden	Instellingen voor • Hoorbare melding • Lezen terwijl u typt • Geluid bij klik op knop	
	Afspeelapparaten	Geef op welke afspeelapparaten (zoals koptelefoon of luidspreker) moeten worden gebruikt voor verschillende Communicator-geluidstypen.	
	Volume	Stel het volume afzonderlijk in voor alle afspeelapparaten die op het apparaat zijn aangesloten, zoals een luidspreker en koptelefoon.	
	Geluidenbibliotheken	Stel de paden in naar commerciële of externe geluidsbibliotheken	
	Nieuw geluid opnemen	Neem een nieuw geluid op voor de gebruiker	
	Mijn opgenomen geluiden	Beheer alle Mijn opgenomen geluiden voor de gebruiker.	

Tabel 5.6 Tabblad Toepassingen

Symbool	Label	Beschrijving	Opmerking
	E-mail	Stel het e-mailaccount enz. in	
	Muziekspeler	Hiermee kunt u paden toevoegen of verwijderen die verwijzen naar locaties waar muziekbestanden op het apparaat zijn opgeslagen	
	Kalender	Instellingen voor de kalender	
	Facebook	Hiermee wordt Facebook ingesteld voor de gebruiker	
	Afbeeldingenviewer	Hiermee kunt u paden toevoegen of verwijderen die verwijzen naar locaties waar afbeeldingen op het apparaat zijn opgeslagen	
	Mobiele telefoon	Instellingen voor Bluetooth-telefonie Voor meer informatie raadpleegt u *5.4.4 Mobiele telefonie/Bluetooth® op I-Series en I-Series+, pagina 44*	

Tabel 5.7 Gebruikersinstellingen

Symbool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Gebruiker toevoegen of wijzigen	Beheer alle nieuwe en bestaande gebruikers in Communicator	
	Mijn contacten	Hiermee kunt u alle gebruikerscontacten instellen en beheren	
	Mijn paginasets ordenen	Orden de aangepaste paginasets voor de gebruiker	
	Importeren/exporteren	Importeer/exporteer gebruikersgegevens	

Tabel 5.8 Tabblad Systeem

Symbool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Mijn IR-afstandsbedieningen	Instellingen voor de IR-afstandsbedieningen Voor meer informatie raadpleegt u *5.4.2 IR-afstandsbedieningen, pagina 37*	
	IR-hardware-instellingen	Instellingen voor de IR-hardware	
	Camera	Instellingen voor de camera(s)	
	Afbeeldingenbibliotheken	Instellingen voor afbeeldingsmappen	

Sym-bool	Label	Beschrijving	Opmerking
	Gegevensmappen	Instellingen voor gegevensmappen	
	Starten met Windows	Schakel Starten met Windows in/uit	wordt op de knop weergegeven als de functie is geactiveerd.
	Statusbalk inschakelen	Schakel Statusbalk inschakelen in/uit	wordt op de knop weergegeven als de functie is geactiveerd.
	Licentiebeheer	Beheer de licenties	
	Instellingen helderheid	Pas de schermhelderheid aan.	Zichtbaar als een lichtsensor op het apparaat is aangesloten.
	Instellingen mijn apparaat	Instellingen voor het Tobii Dynavox -apparaat	Zichtbaar als het een Tobii Dynavox -apparaat betreft, zoals I-Series+.

5.4.1 Toetsenbordinstellingen

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*.
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Toetsenbord & taal**.
4. Selecteer de knop (Toetsenbordinstellingen).
   Het dialoogvenster **Toetsenbordinstellingen** wordt geopend.

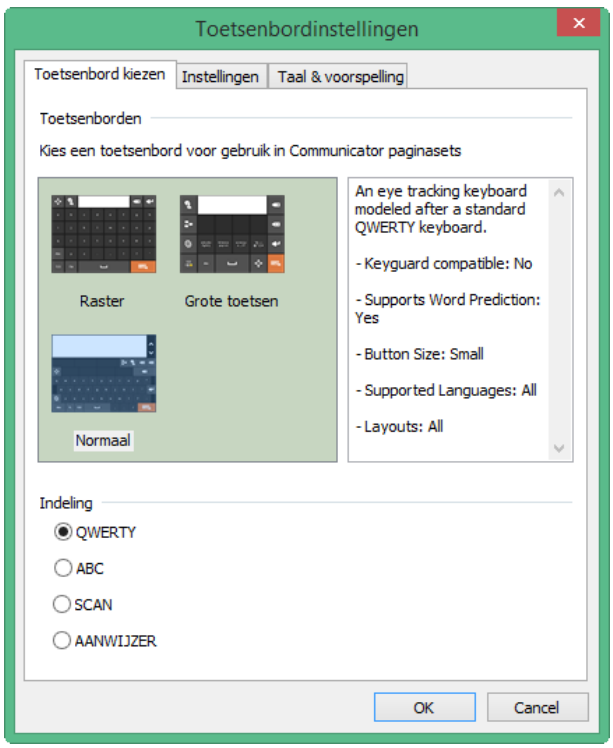

5.4.1.1 Tabblad voor kiezen van toetsenbord

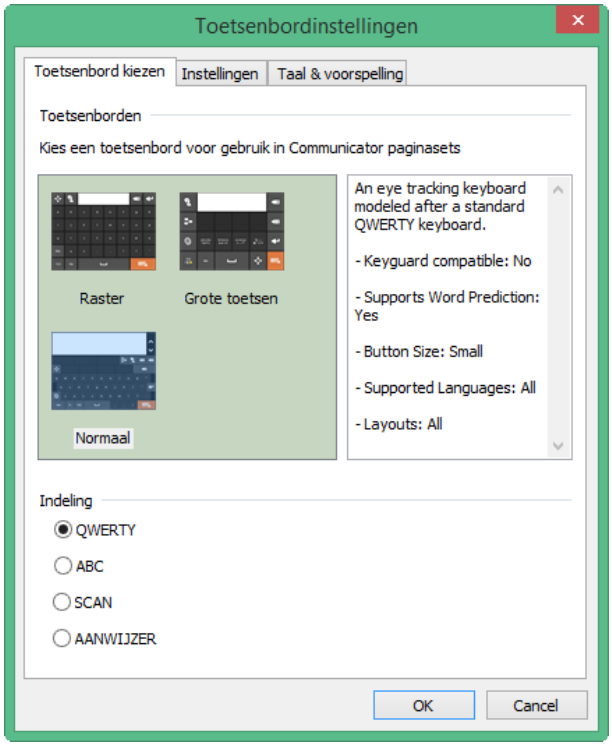

Selecteer een toetsenbord. Voor meer informatie raadpleegt u *Tabel 4.2 Toetsenbordtypen, pagina 21*.

- Eye Control 7x6
- Eye Control Split QWERTY 6x5
- Raster
- Grote toetsen
- QWERTY 10
- Normaal
- Sono Key toetsenbord

Selecteer de indeling voor de toetsenbordtoetsen.

- QWRTY
- ABC
- SCAN
- AANWIJZER

5.4.1.2 Tabblad Instellingen

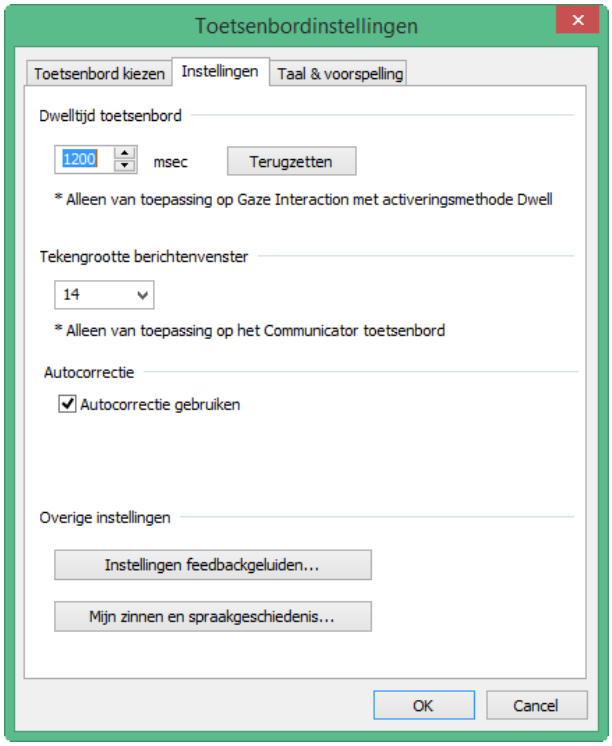

Dwelltijd toetsenbord — dit is de tijdsduur dat de gebruiker zijn/haar blik op een toetsenbordtoets moet laten rusten om de toets te selecteren. Standaard dwelltijd voor het toetsenbord is 1200 ms. Deze instelling kan in stappen van 50 ms binnen het bereik van 100 ms - 4000 ms worden gewijzigd.

Tekengrootte berichtenvenster — hiermee wordt de tekengrootte van het berichtenvenster ingesteld (4 pt - 128 pt). De standaard tekengrootte van het berichtenvenster is 14 pt.

Autocorrectie — hiermee probeert de software om verkeerd gespelde woorden automatisch te corrigeren.

Overige instellingen

- **Instellingen feedbackgeluiden** — hiermee gaat u naar het tabblad **Feedbackgeluiden** in **Geluidsinstellingen**, zie *5.4.1.2.1 Feedbackgeluiden, pagina 36*
- **Mijn zinnen en spraakgeschiedenis** — hiermee gaat u naar **Mijn zinnen**, zie *5.4.5 Mijn zinnen, pagina 49*

5.4.1.2.1 Feedbackgeluiden

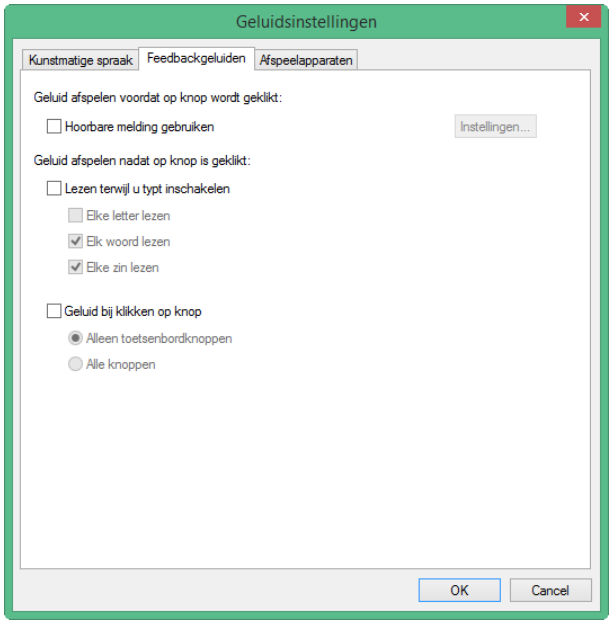

- **Hoorbare melding gebruiken** — vink het vakje aan om deze functie in te schakelen.
- **Lezen terwijl u typt** — vink het vakje aan om deze functie in te schakelen. Wanneer u Lezen terwijl u typt inschakelt, worden Elk woord lezen en Elke zin lezen standaard ook ingeschakeld. Vink het vakje naast Elke letter lezen aan om in te schakelen dat elk teken wordt gelezen terwijl u typt.
- **Geluid bij klikken op knop** — vink het vakje aan om deze functie in te schakelen. Selecteer Alleen toetsenbordknoppen om alleen een klik te horen wanneer u een toets op het toetsenbord selecteert. Selecteer Alle knoppen om bij selectie van elke knop een klik te horen.

5.4.1.3 Tabblad Taal & voorspelling

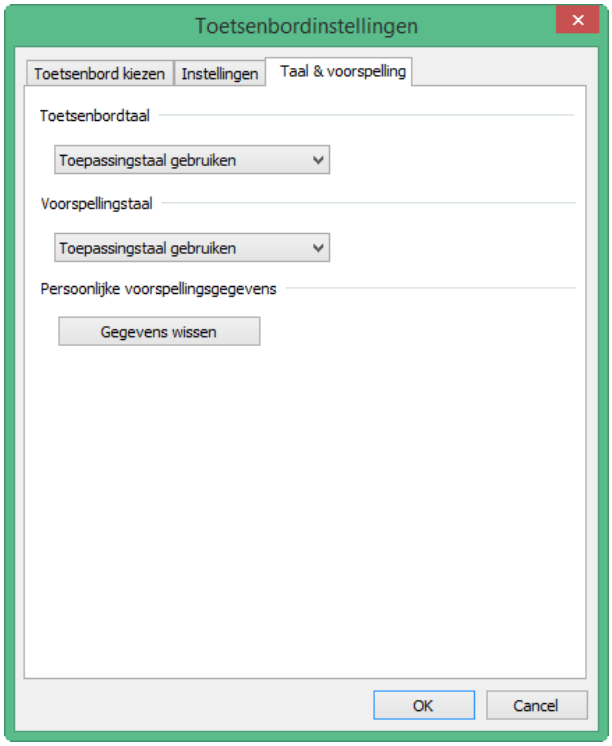

Toetsenbordtaal — selecteer een taal in de vervolgkeuzelijst. Standaard is Toepassingstaal gebruiken geselecteerd.

Voorspellingstaal — selecteer een taal in de vervolgkeuzelijst. SwiftKey geeft woordvoorspellingen voor de geselecteerde taal. Standaard is Toepassingstaal gebruiken geselecteerd.

Persoonlijke voorspellingsgegevens — selecteer de knop **Gegevens wissen** om alle persoonlijke voorspellingen te wissen.

5.4.2 IR-afstandsbedieningen

In elke paginaset voor een afstandsbediening kan de gebruiker de Help-pagina openen door selectie van de knop (Help). Op de Help-pagina worden de verschillende kleuren van de knoppen uitgelegd.

5.4.2.1 IR-opdracht opnemen voor afstandsbedieningen

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Alle paginasets)
3. Selecteer **Tekstcommunicatie**
4. Selecteer het tabblad **IR-afstandsbedieningen**
5. Selecteer de afstandsbediening die u wilt instellen
6. Selecteer een knop
7. Selecteer **Ja** om de IR-opdracht toe te voegen
8. Volg de instructies op het scherm

Wanneer dit gedaan is, krijgt de knop de kleur van een knop met een opdracht. Zie de Help-pagina voor meer informatie.

5.4.2.2 Een knop uitschakelen voor afstandsbedieningen

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Alle paginasets)
3. Selecteer **Tekstcommunicatie**
4. Selecteer het tabblad **IR-afstandsbedieningen**
5. Selecteer de afstandsbediening die u wilt instellen
6. Selecteer een knop
7. Selecteer **Nee** om een IR-opdracht niet toe te voegen
8. Selecteer **Ja** om de knop uit te schakelen
9. Volg de instructies op het scherm

Om een uitgeschakelde knop te activeren in een paginaset voor een afstandsbediening, zie IR-opdrachten voor een IR-afstandsbediening bewerken, verwijderen en toevoegen

5.4.2.3 IR-afstandsbedieningen bewerken, verwijderen of toevoegen

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Systeem**

4. Selecteer (Mijn IR-afstandsbediening)
Instellingen mijn IR-afstandsbedieningen wordt geopend.

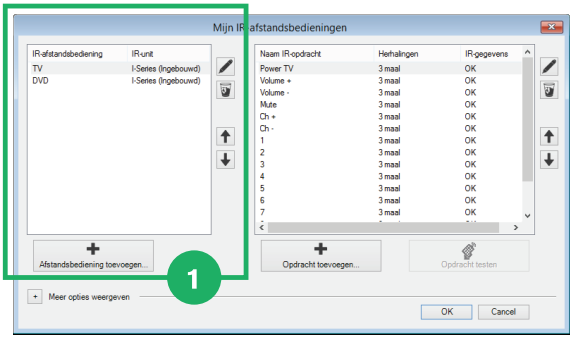

Afbeelding 5.10 Mijn IR-afstandsbedieningen

5. Selecteer een van de volgende acties:
   - Een bestaande IR-afstandsbediening bewerken
   - Een bestaande IR-afstandsbediening verwijderen
   - Een nieuwe IR-afstandsbediening toevoegen

5.4.2.3.1 Een bestaande IR-afstandsbediening bewerken

1. Selecteer een van de bestaande IR-afstandsbedieningen, zie 1 in *Afbeelding 5.10 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
2. Selecteer de knop (Geselecteerde IR-afstandsbediening bewerken), zie 1 in *Afbeelding 5.10 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
3. Wijzig de naam
4. Selecteren:
   - **OK** om op te slaan
   - **Annuleren** om af te breken

5.4.2.3.2 Een bestaande IR-afstandsbediening verwijderen

1. Selecteer een van de bestaande IR-afstandsbedieningen, zie 1 in *Afbeelding 5.10 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
2. Selecteer de knop (Geselecteerde IR-afstandsbediening verwijderen), zie 1 in *Afbeelding 5.10 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
3. Selecteren:
   - **OK** om op te slaan
   - **Annuleren** om af te breken

5.4.2.3.3 Een nieuwe IR-afstandsbediening toevoegen

Zie *5.4.2.1 IR-opdracht opnemen voor afstandsbedieningen, pagina 37* of

1. Selecteer de knop (IR-afstandsbediening toevoegen...), zie 1 in *Afbeelding 5.10 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
2. Geef de afstandsbediening een naam
3. Selecteren:
   - **OK** om op te slaan

- **Annuleren** om af te breken

5.4.2.4 IR-opdrachten voor een IR-afstandsbediening bewerken, verwijderen en toevoegen

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Systeem**
4. Selecteer (Mijn IR-afstandsbediening)
   Instellingen mijn IR-afstandsbedieningen wordt geopend.

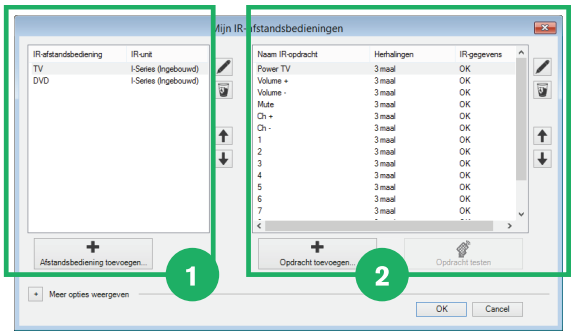

Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen

5. Selecteer een van de volgende acties:
   - Een bestaande IR-opdracht bewerken
   - Een bestaande IR-opdracht verwijderen
   - Een nieuwe IR-opdracht toevoegen

5.4.2.4.1 Een bestaande IR-opdracht bewerken

1. Selecteer een van de bestaande IR-afstandsbedieningen, zie 1 in *Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
2. Selecteer een van de bestaande IR-opdrachtnamen, zie 2 in *Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
3. Selecteer de knop (Geselecteerde IR-opdracht bewerken), zie 2 in *Afbeelding 5.10 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
4. De volgende functies kunnen worden uitgevoerd:
   - De naam wijzigen
   - Het aantal herhalingen wijzigen
   - Het signaal testen
   - Een signaal opnemen

     a. Selecteer de knop (Opnemen) om een signaal op te nemen

     b. Volg de instructies op het scherm.

   Voor sommige IR-opdrachten moet de herhaling worden ingesteld op een hogere waarde (standaard 3) zodat de ontvanger de beoogde opdracht kan uitvoeren.

5. Selecteren:
   - **OK** om op te slaan

- **Annuleren** om af te breken

5.4.2.4.2 Een bestaande IR-opdracht verwijderen

1. Selecteer een van de bestaande IR-afstandsbedieningen, zie 1 in *Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
2. Selecteer een van de bestaande IR-opdrachtnamen, zie 2 in *Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
3. Selecteer de knop (Geselecteerde IR-afstandsbediening verwijderen), zie 2 in *Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
4. Selecteren:
   - **OK** om op te slaan
   - **Annuleren** om af te breken

5.4.2.4.3 Een nieuwe IR-opdracht toevoegen

Zie *5.4.2.1 IR-opdracht opnemen voor afstandsbedieningen, pagina 37* of

1. Selecteer een van de bestaande IR-afstandsbedieningen, zie 1 in *Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
2. Selecteer de knop (IR-opdracht toevoegen...), zie 2 in *Afbeelding 5.11 Mijn IR-afstandsbedieningen*.
3. Stel de naam van de IR-opdracht in.
4. Stel de herhalingswaarde in, standaard 3.

   Voor sommige IR-opdrachten moet de herhaling worden ingesteld op een hogere waarde (standaard 3) zodat de ontvanger de beoogde opdracht kan uitvoeren.

5. Selecteer de knop (Opnemen) om een signaal op te nemen
6. Volg de instructies op het scherm.
7. Selecteren:
   - **OK** om op te slaan
   - **Annuleren** om af te breken

5.4.2.5 Afstandsbedieningen exporteren/importeren

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Systeem**
4. Selecteer (Mijn IR-afstandsbediening)

Instellingen mijn IR-afstandsbedieningen wordt geopend.

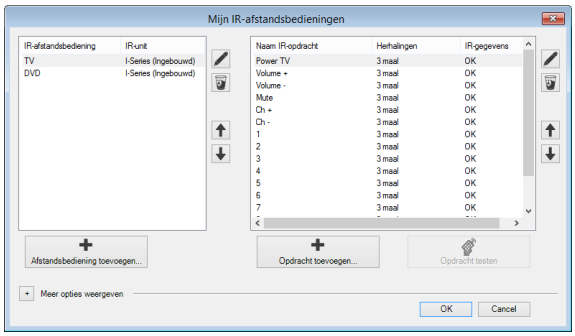

Afbeelding 5.12 Mijn IR-afstandsbedieningen

5. Selecteer de knop (Meer opties weergeven).
6. Selecteer de knop Exporteren/Importeren
7. Volg de instructies op het scherm.

5.4.3 Mobiele telefonie/Bluetooth® op laptops/tablets

Met de app Beam voor Android 4.4 kunt u Communicator 5 verbinden met uw mobiele telefoon met behulp van Bluetooth. Dan kunt u sms-berichten verzenden en ontvangen.

5.4.3.1 Een mobiele telefoon aansluiten

Volg deze procedure:

1. Zorg ervoor dat Bluetooth® en zichtbaarheid zijn ingeschakeld op de mobiele telefoon.
2. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
3. Selecteer (Advanced Settings)
4. Selecteer het tabblad **Toepassingen**

5. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)

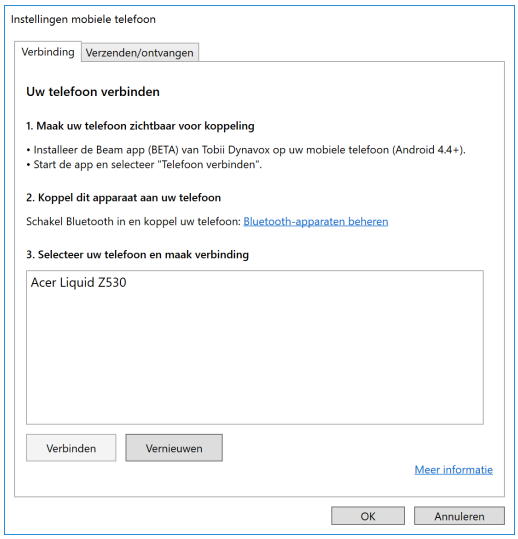

Afbeelding 5.13 Instellingen mobiele telefoon

6. Download en installeer de app Tobii Dynavox Beam op uw telefoon
7. Voer de app Tobii Dynavox Beam uit op uw telefoon.
8. Selecteer **Telefoon verbinden** in de app Tobii Dynavox Beam op uw telefoon.
9. Schakel Bluetooth in op uw laptop/tablet.
10. Koppel uw laptop/tablet aan uw telefoon met behulp van de Windows-functie **Bluetooth-apparaten beheren**.
11. Selecteer uw telefoon in de lijst zodra de koppeling is voltooid.

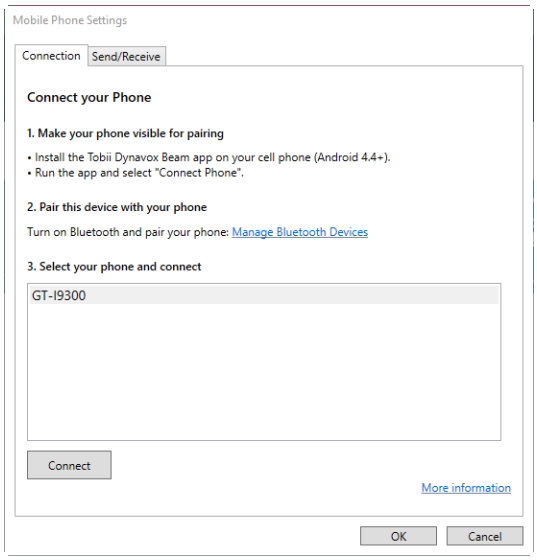

Afbeelding 5.14 Telefoon verbinden

12. Selecteer de knop **Verbinden**.

13. Selecteer de knop **OK** zodra in het dialoogvenster wordt aangegeven dat de telefoon is verbonden met Communicator 5

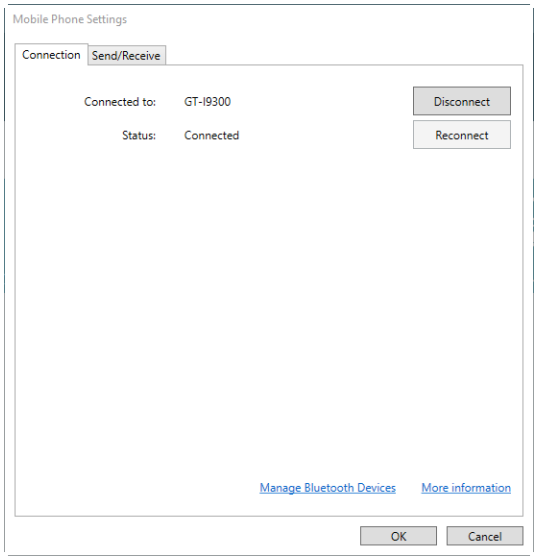

5.4.3.2 Een mobiele telefoon loskoppelen

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Toepassingen**
4. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)

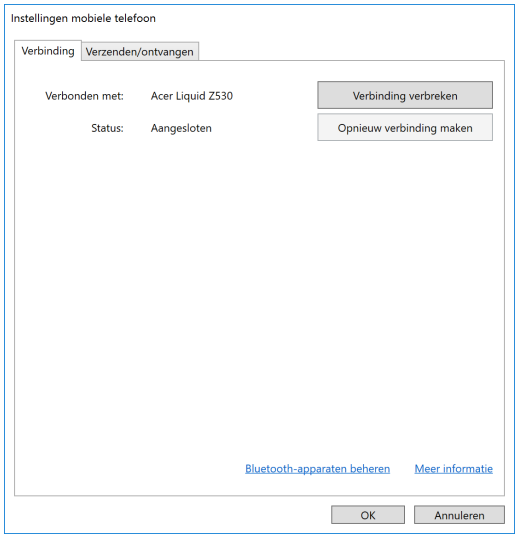

Afbeelding 5.15 Instellingen mobiele telefoon

Selecteer de knop **Verbinding verbreken** om de mobiele telefoon los te koppelen van Communicator 5.

5.4.3.3 Een mobiele telefoon opnieuw verbinden

1. Zorg ervoor dat Bluetooth® en zichtbaarheid zijn ingeschakeld op de mobiele telefoon.

2. Zorg ervoor dat Bluetooth® en zichtbaarheid zijn ingeschakeld op de laptop/tablet.
3. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
4. Selecteer (Advanced Settings)
5. Selecteer het tabblad **Toepassingen**
6. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)

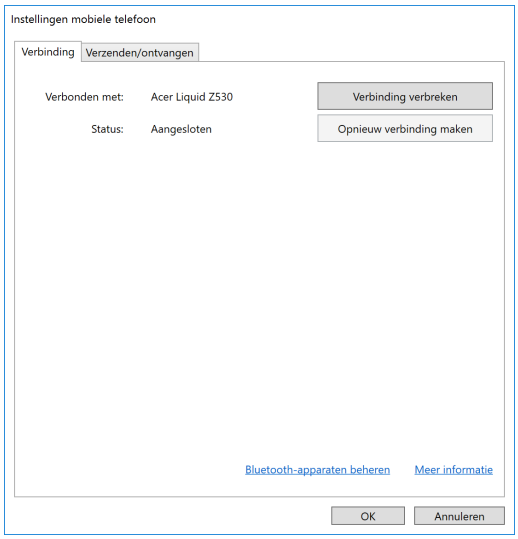

Afbeelding 5.16 Instellingen mobiele telefoon

Selecteer de knop **Opnieuw verbinden** om de mobiele telefoon opnieuw te verbinden met Communicator 5.

5.4.4 Mobiele telefonie/Bluetooth® op I-Series en I-Series+

Op de I-Series en I-Series+ apparaten met ingebouwde Bluetooth kan Bluetooth worden gebruikt voor telefoneren en verzenden van sms-berichten.

5.4.4.1 Mobiele telefonie via Bluetooth®

5.4.4.1.1 Een mobiele telefoon aansluiten

Volg deze procedure:

1. Zorg ervoor dat Bluetooth® en zichtbaarheid zijn ingeschakeld op de mobiele telefoon.
2. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
3. Selecteer (Advanced Settings)
4. Selecteer het tabblad **Toepassingen**

5. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)

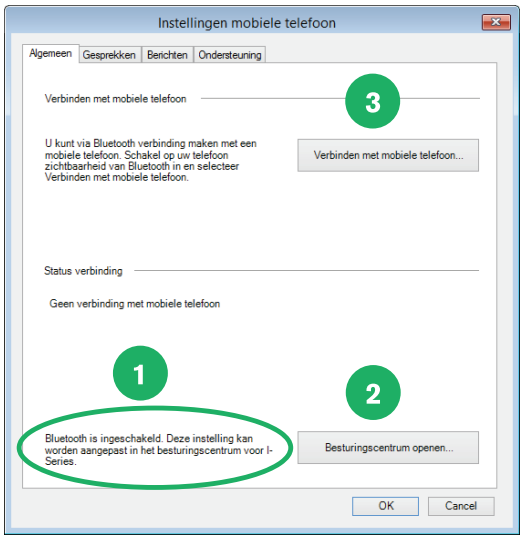

Afbeelding 5.17 Instellingen mobiele telefoon

6. Zorg ervoor dat Bluetooth® is ingeschakeld op het tabblad **Algemeen**, zie 1.

   Als dit niet het geval is, selecteert u de knop **Besturingscentrum openen...**, zie 2 om de instellingen aan te passen in het **I-Series Control Center**. Voor meer informatie over het **I-Series Control Center** zie de gebruikershandleiding van de I-Series.

7. Selecteer de knop **Verbinden met mobiele telefoon...**, zie 3.

Afbeelding 5.18 Verbinden met mobiele telefoon

8. Selecteer in de lijst de mobiele telefoon waarmee u verbinding wilt maken, zie 4, en druk op de knop **Verbinden**, zie 5.

   Als de telefoon niet in de lijst staat, controleert u stap 1 in deze lijst en selecteert u de knop **Zoeken**, zie 6, om de mobiele telefoon opnieuw te zoeken.

   U moet zowel op uw mobiele telefoon als in het pop-upvenster in Communicator de koppelingscode controleren en accepteren door op beide plekken **OK** te selecteren.

Op uw mobiele telefoon moet u het verzoek van de I-Series **accepteren** om verbinding te kunnen maken met uw berichten.

9. Controleer of de geselecteerde mobiele telefoon wordt weergegeven op het tabblad **Algemeen** onder Verbindingsstatus, zie 7.

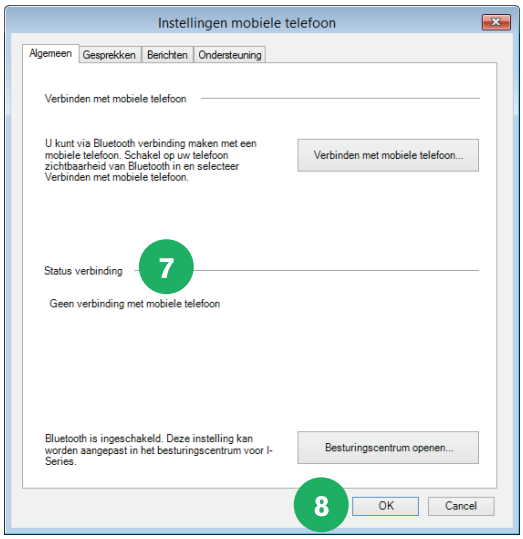

10. Selecteer **OK**, zie 8, om het proces te voltooien.

5.4.4.1.2 Opnieuw verbinding maken met een mobiele telefoon

Volg deze procedure:

1. Zorg ervoor dat Bluetooth® en zichtbaarheid zijn ingeschakeld op de mobiele telefoon.
2. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
3. Selecteer (Advanced Settings)
4. Selecteer het tabblad **Toepassingen**
5. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)

6. Selecteer de knop **Opnieuw verbinding maken**, zie 1

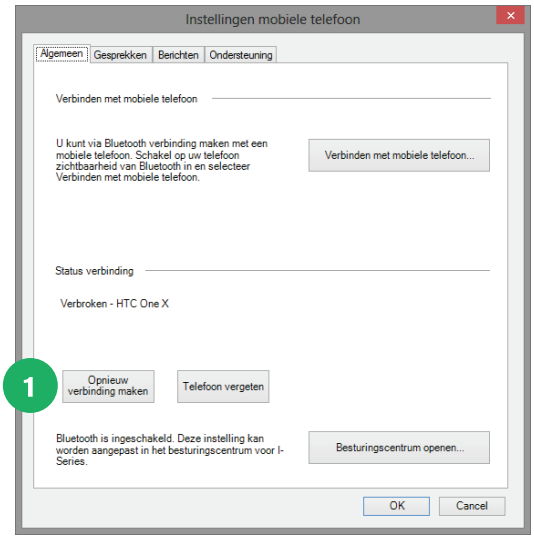

Afbeelding 5.19 Opnieuw verbinding maken met een mobiele telefoon

5.4.4.1.3 Een mobiele telefoon loskoppelen

Volg deze procedure:

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Toepassingen**
4. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)
5. Selecteer de knop **Telefoon vergeten** op het tabblad **Algemeen**, zie 1.

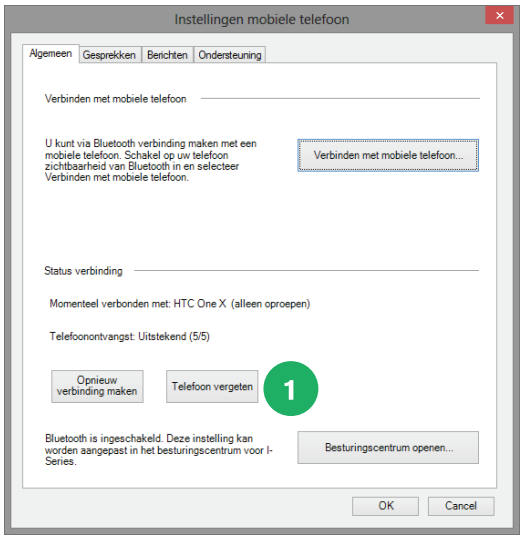

Afbeelding 5.20 Een mobiele telefoon loskoppelen

5.4.4.2 Algemene instellingen voor mobiele telefonie/Bluetooth®

5.4.4.2.1 Gespreksinstellingen

Volg deze procedure om de gespreksinstellingen aan te passen:

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Toepassingen**
4. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)
5. Selecteer het tabblad **Gesprekken**.

5.4.4.2.2 Berichtinstellingen

Volg deze procedure om de berichtinstellingen aan te passen:

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Toepassingen**
4. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)
5. Selecteer het tabblad **Berichten**.

5.4.4.2.3 Communicatie registreren

Volg deze procedure om registratie van alle communicatie met de mobiele telefoon te starten:

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Toepassingen**
4. Selecteer de knop (Mobiele telefoon)
5. Selecteer het tabblad **Ondersteuning**.

5.4.5 Mijn zinnen

In Mijn zinnen kunnen alle zinnen en de opgeslagen spraakgeschiedenis worden beheerd.

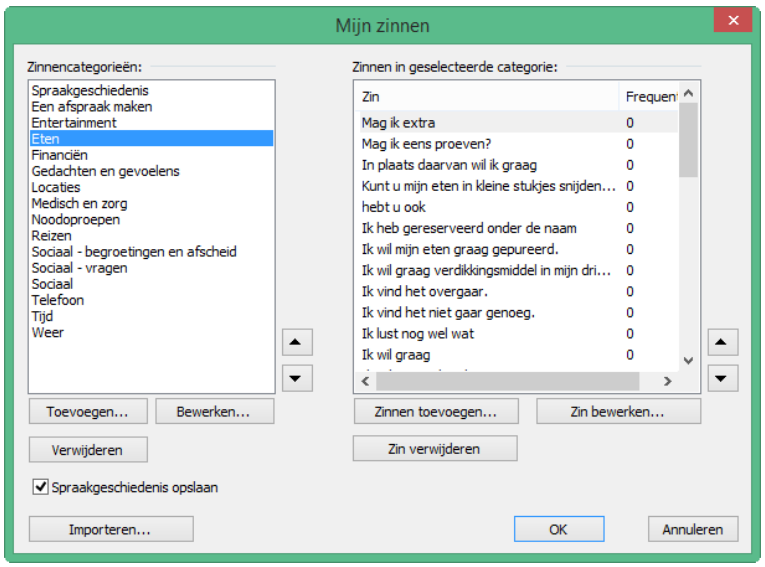

De pagina is opgedeeld in kolommen, links de zinnencategorieën en rechts alle zinnen voor elke categorie.

5.4.5.1 Categorieën

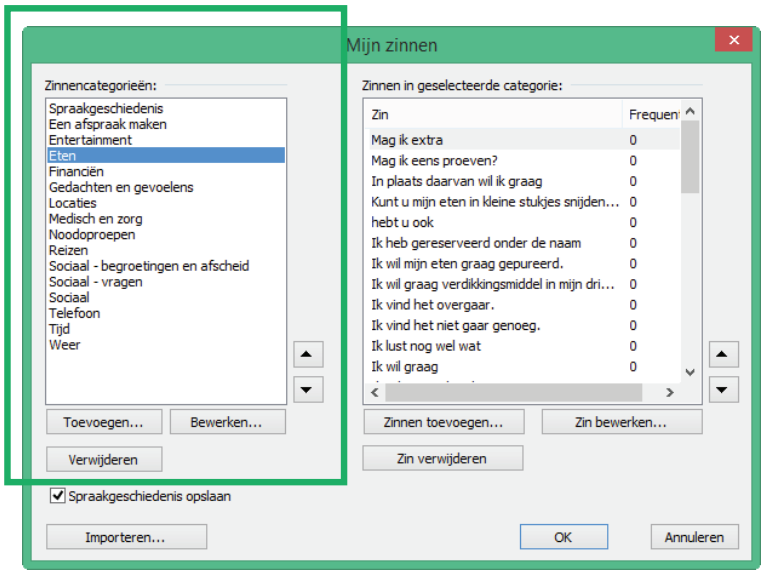

Selecteer een van de knoppen aan de linkerkant voor het volgende:

- **Toevoegen** — van een nieuwe categorie
- **Bewerken** — van een bestaande categorie
- **Verwijderen** — van een categorie

5.4.5.2 Zinnen

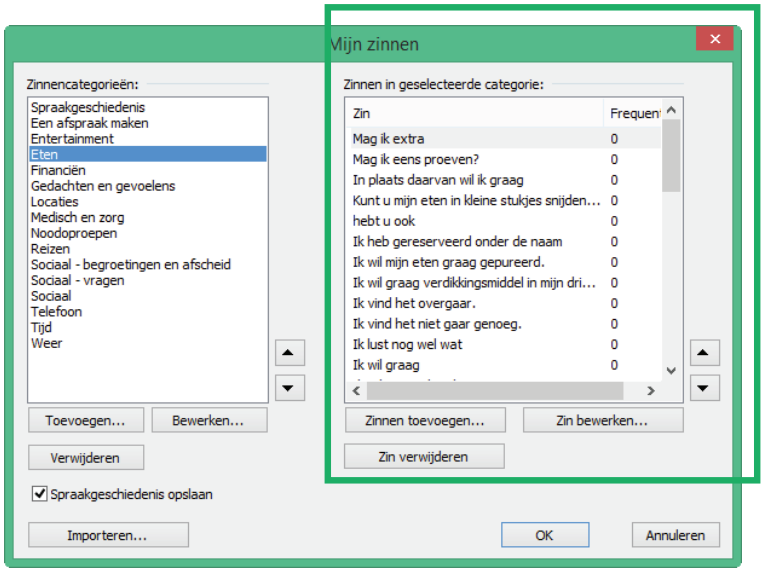

Selecteer een van de knoppen aan de rechterkant voor het volgende:

- **Toevoegen** — van een nieuwe zin
- **Bewerken** — van een bestaande zin
- **Verwijderen** — van een zin

In de kolom Frequentie aan de rechterkant kunt u bovendien zien hoe vaak een zin is gebruikt.

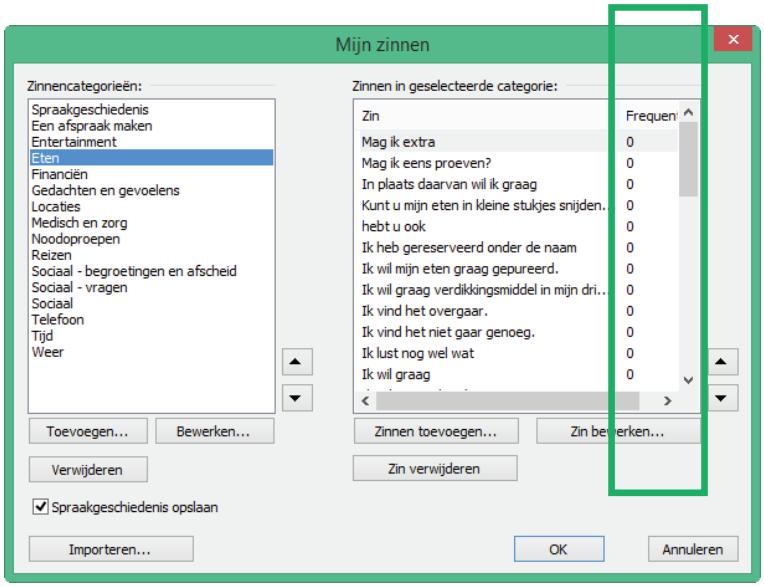

5.4.5.3 Spraakgeschiedenis opnemen

Spraakgeschiedenis opnemen — vink het vakje aan om deze functie in te schakelen. Hiermee worden uw gesprekken geregistreerd en opgeslagen, zodat u eenvoudig en snel toegang hebt tot eerder gesproken woorden en zinnen.

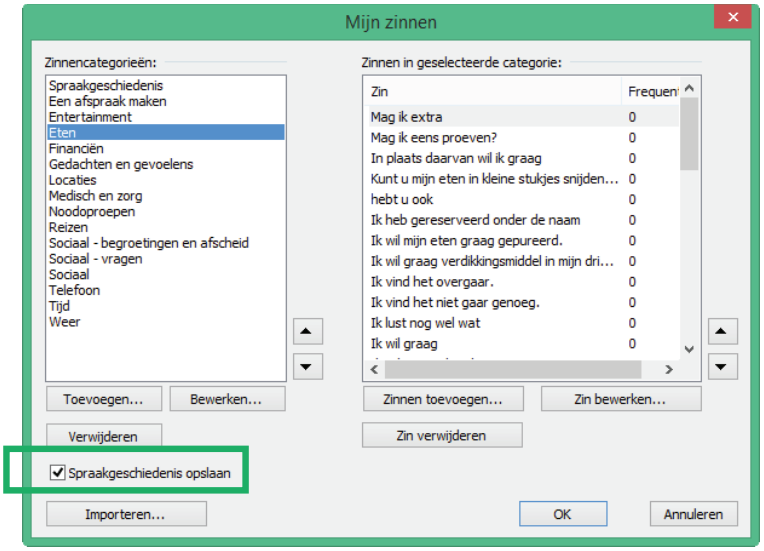

5.5 Back-up maken van paginasets en paginasets importeren en exporteren

5.5.1 Een back-up maken van uw paginasets en gegevens

Het is van het **grootste** belang om van alle **persoonlijke** paginasets en gebruikersgegevens (contacten, zinnen, instellingen enz.) een back-up te maken.

Denk eraan dit regelmatig en iedere keer te doen wanneer u noemenswaardige aanpassingen hebt gemaakt aan de paginasets van een gebruiker. Zo **bespaart u tijd** en blijven de **persoonlijke pagina's** van de gebruiker bewaard, mocht het later nodig zijn ze opnieuw te installeren!

Een back-up maken

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Gebruikersinstellingen**.
4. Selecteer de knop (Importeren/exporteren). Er wordt een wizard geopend om u te helpen.

5. Selecteer **Geselecteerde instellingen en gegevens exporteren**

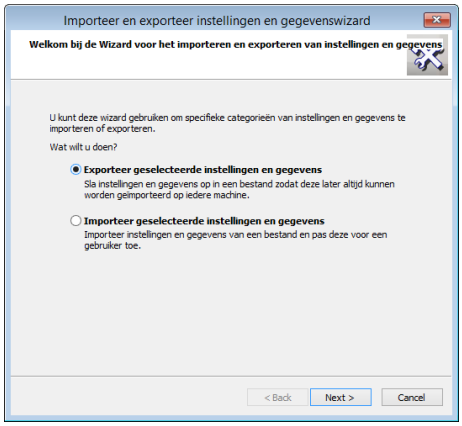

6. Selecteer **Volgende**
7. Selecteer **Standaard export**
   Een standaardexport is normaal voldoende en verzamelt alle paginasets, instellingen, opgenomen geluiden, zinnen, contacten, woordenboeken en grammatica-instellingen van de gebruiker.
8. Selecteer **Volgende**
9. Geef **het archief een naam**, gewoonlijk de naam van de gebruiker.
10. De keuze van de **opslaglocatie** van deze back-up is belangrijk. We raden aan hem op **een andere computer**, een extern USB-**geheugenapparaat** of een **cd** op te slaan. Zo is de back-up veilig en klaar om te importeren wanneer u hem nodig hebt.

5.5.2 Uw paginasets en gegevens exporteren

Volg de stappen in *5.5.1 Een back-up maken van uw paginasets en gegevens, pagina 51* om de pagina's en instellingen van de gebruiker te **exporteren** voor gebruik op een andere computer of een ander communicatieapparaat.

Zorg ervoor dat u de back-up opslaat op een USB-stick.

5.5.3 Uw paginasets en gegevens importeren

Een back-up importeren

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Gebruikersinstellingen**.
4. Selecteer de knop (Importeren/exporteren). Er wordt een wizard geopend om u te helpen.

5. Selecteer **Geselecteerde instellingen en gegevens importeren**

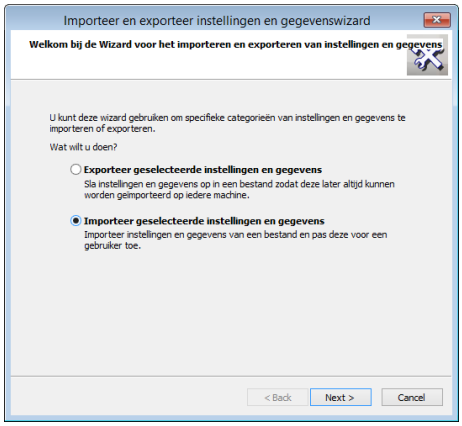

6. **Blader** naar de locatie van de bestanden die u wilt importeren.
   Deze kunnen op de cd of het geheugenapparaat staan die/dat u hebt gebruikt om ze op te slaan of over te zetten.
7. Selecteer **Volledige import**.
8. U kunt nu bepalen op welke **gebruiker** deze paginasets en instellingen moeten worden toegepast
   - een bestaande gebruiker
   - een nieuwe gebruiker
9. Indien nodig kunt u de gebruiker later wijzigen.

6 Knop bewerken

Gebruik het hulpmiddel Knop bewerken om de inhoud van één knop snel te wijzigen. Gebruik de bewerkingsweergave als u verschillende knoppen tegelijkertijd wilt wijzigen of voor geavanceerde bewerking. Voor meer informatie raadpleegt u 7 *Bewerkingsweergave, pagina 60*

Volg deze stappen om een knop op een pagina te wijzigen:

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer de knop (Knop bewerken).

   Alle knoppen die kunnen worden bewerkt, krijgen een rood kader .
3. Selecteer de knop die u wilt wijzigen.
   Het hulpmiddel Knop bewerken wordt geopend:

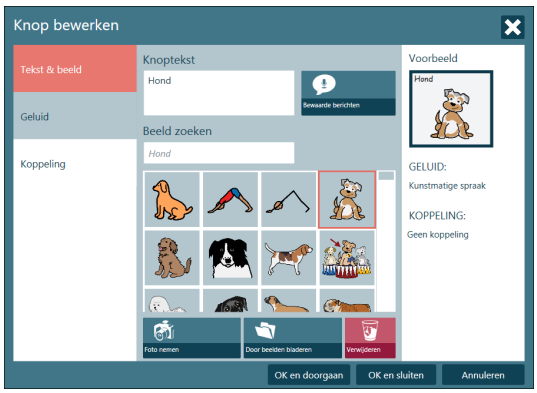

4. De volgende functies kunnen worden uitgevoerd op het tabblad **Tekst & beeld**
   - De knoptekst wijzigen/toevoegen
   - Selecteer de knop (Bewaard bericht) om een bewaard bericht toe te voegen. Voor meer informatie raadpleegt u *6.1 Bewaarde berichten, pagina 56*.
   - Beeld zoeken
     - Selecteer de knop (Foto nemen) om een foto te nemen.
     - Selecteer de knop (Door beelden bladeren) om een beeld te zoeken.
     - Selecteer de knop (Beeld verwijderen) om het beeld te verwijderen.

5. De volgende functies kunnen worden uitgevoerd op het tabblad **Geluid**

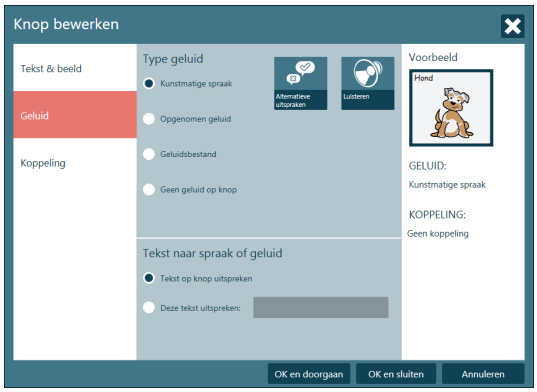

Type geluid instellen

- Kunstmatige spraak
  - Selecteer de knop (Alternatieve uitspraken) om uitspraken te wijzigen.
  - Selecteer de knop (Luisteren) om naar het geluid te luisteren.
- Opgenomen geluid
  - Selecteer de knop (Geluid opnemen) om geluid op te nemen.
  - Selecteer de knop (Luisteren) om naar het opgenomen geluid te luisteren.
- Geluidsbestand
  - Selecteer de knop (Bladeren naar geluid) om naar het gewenste geluid te bladeren.
- Geen geluid op knop
  - Selecteer de optie **Geen geluid op knop** als u geen geluid op de knop wilt hebben

Tekst naar spraak instellen

- Selecteer "Tekst op knop uitspreken" om de tekst op de knop uit te spreken
- Selecteer "Deze tekst uitspreken:" en noteer de tekst die moet worden uitgesproken wanneer de knop wordt geselecteerd.

6. De volgende functies kunnen worden uitgevoerd op het tabblad **Koppeling**

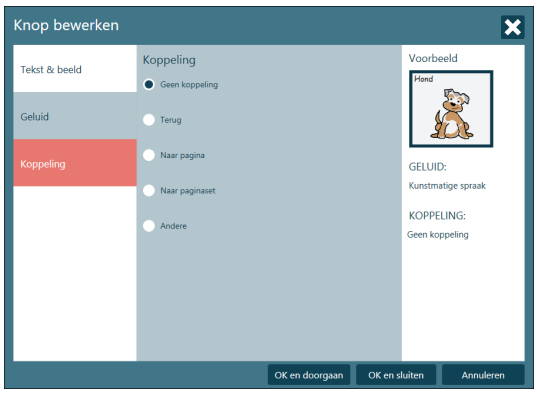

- Geen koppeling

- Selecteer de optie **Geen koppeling** als een selectie op dezelfde pagina/paginaset moet blijven

- Terug
  - Selecteer de optie **Terug** als de gebruiker bij selectie van de knop moet terugkeren naar de vorige pagina/paginaset
- Naar pagina
  - Selecteer de optie **Naar pagina** en selecteer de gewenste pagina om naar een pagina binnen dezelfde paginaset te gaan.
- Naar paginaset
  - Selecteer de optie **Naar paginaset** en selecteer de knop (Bladeren naar paginasets) om naar een nieuwe paginaset te gaan
- Overige
  - Selecteer de optie **Overige** en selecteer een actie in de vervolgkeuzelijst om meer koppelingsopties te openen.

6.1 Bewaarde berichten

Met bewaarde berichten kan de gebruiker zijn/haar eigen opgenomen berichten/zinnen importeren. Er bestaat een functie op myTobiiDynavox.com waarmee u berichten/zinnen met uw eigen stem kunt opnemen en bewaren. Deze bewaarde berichten kunt u vervolgens exporteren en importeren naar Communicator 5.

6.1.1 Bewaarde berichten importeren

Volg deze procedure om bewaarde berichten te importeren naar Communicator 5.

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer (Advanced Settings)
3. Selecteer het tabblad **Geluid**.
4. Selecteer Geluidenbibliotheken.
5. Selecteer de knop **Nieuw...** Knop

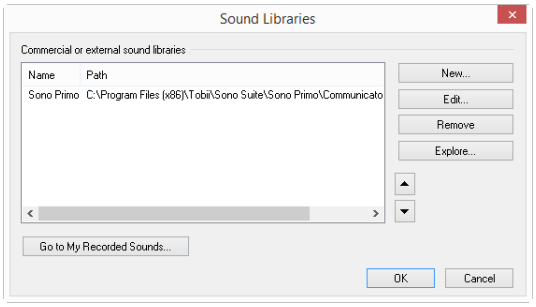

6. Controleer of de optie **Een zipbestand met bewaarde berichten importeren** is geselecteerd.

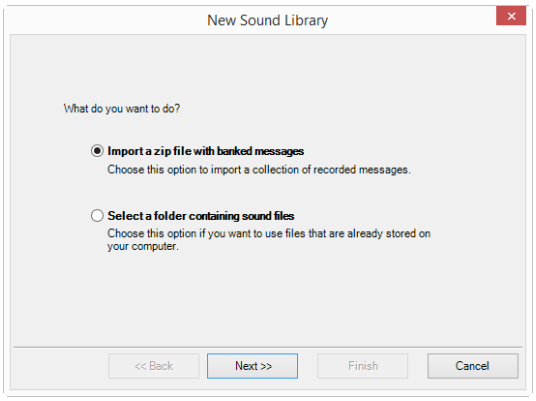

Selecteer de knop **Volgende >>**

7. Geef de nieuwe geluidenbibliotheek een naam.

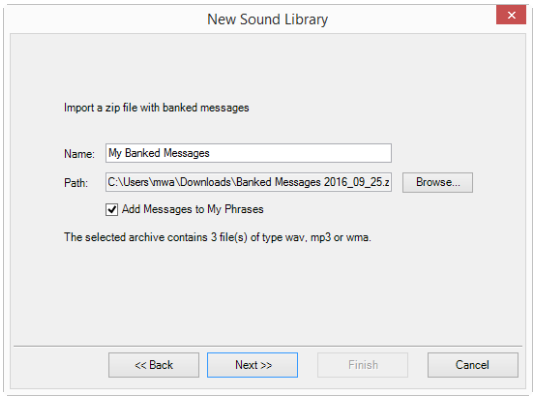

8. Blader naar het bestand dat u wilt importeren.
9. Vink het selectievakje **Berichten toevoegen aan Mijn zinnen** aan om de geïmporteerde berichten direct toe te voegen aan Mijn zinnen.
10. Selecteer de knop **Volgende >>**.
11. Selecteer de knop **Voltooien** wanneer de import is voltooid.

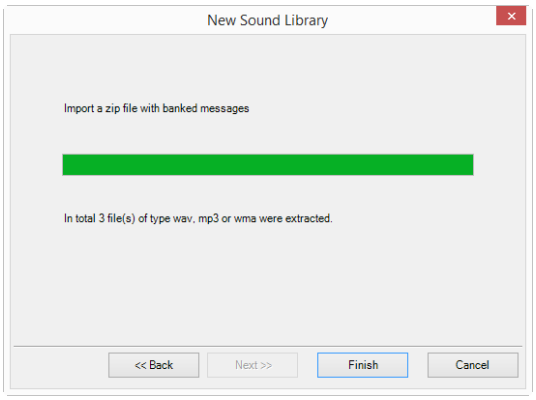

12. De geïmporteerde geluidenbibliotheek wordt in de lijst weergegeven.

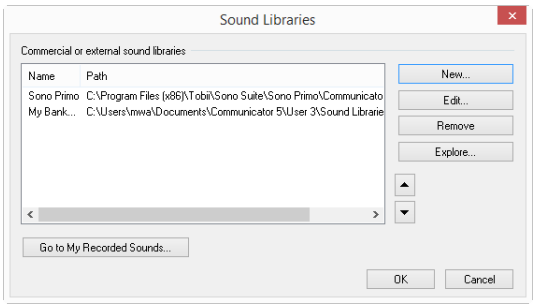

13. Selecteer **OK** voor Advanced Settings.

6.1.2 Een bewaard bericht toevoegen

1. Ga naar de paginaset die u wilt bewerken.
2. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
3. Selecteer de knop (Knop bewerken).

   Alle knoppen die kunnen worden bewerkt, krijgen een rood kader .
4. Selecteer de knop die u wilt wijzigen.
   Het hulpmiddel Knop bewerken wordt geopend:

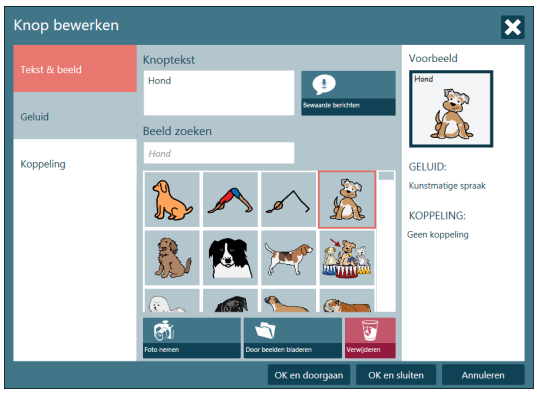

Afbeelding 6.1 Bestaande knop

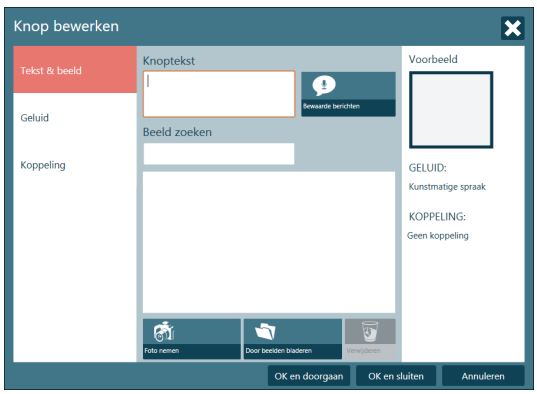

Afbeelding 6.2 Nieuwe knop

5. Schrijf de tekst die zichtbaar moet zijn op de knop in het veld Knoptekst.

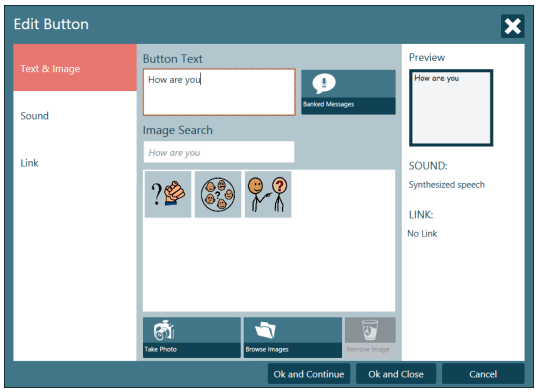

6. Selecteer de knop (Bewaarde berichten).
7. Selecteer uw bericht in de lijst. De lijst wordt gefilterd naargelang de ingevoerde tekst in het venster Knoptekst.

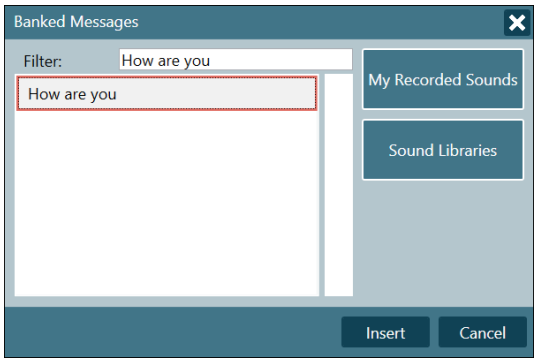

8. Selecteer de knop **Invoegen**.
9. Selecteer desgewenst het symbool dat bij uw bericht hoort.

10. Selecteer:
    - **OK en Doorgaan** om de knop op te slaan en een nieuwe knop te selecteren voor bewerking.
    - **OK en Sluiten** om de bewerking te voltooien.

7 Bewerkingsweergave

De bewerkingsweergave is de '**ontwerpmodus**' van het programma, waarin het mogelijk is bestaande knoppen en pagina's te bewerken of **nieuwe pagina's te maken**. Knoppen voeren geen acties uit of maken geen geluid enz. wanneer erop wordt gedrukt. Vanuit deze weergave kunt u alle **instellingen** wijzigen.

Bewerkingsweergave openen

- Ga naar Snelmenu, zie *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*, en selecteer de knop (Paginaset bewerken).
- Druk tegelijkertijd op de toetsen **Shift+F5** op een toetsenbord.

Afbeelding 7.1 Bewerkingsweergave

1. Werkgebied of bewerkvenster: hier ontwerpt/bewerkt u uw pagina's.
2. Hulpmiddelen voor bewerken: speciale hulpmiddelen om makkelijk pagina's te ontwerpen – toevoegen van knoppen, koppelingen, tekst, afbeeldingen enz.
3. Paginalijst: een voorvertoning van alle pagina's in de set. Klik met de rechtermuisknop op deze lijst om de pagina-instellingen te openen.
4. Knopsjablonen: een lijst van handige voorgedefinieerde knopsjablonen.
5. Hulpmiddel voor raster: hiermee kunt u een automatische rasteropmaak toepassen op de knoppen van de pagina.
6. Instellingen voor uiterlijk van knop: hiermee kunt u het uiterlijk van een knop (vorm, kleur, rand enz) wijzigen.
7. Menubalk: in deze menu's zijn instellingen en hulpmiddelen beschikbaar.

Zie het document Uw eigen paginasets maken op www.TobiiDynavox.com of www.myTobiiDynavox.com voor meer informatie over de bewerkingsweergave.

7.1 Knop wijzigen in Bewerkmodus

1. Controleer of u zich in de bewerkingsweergave bevindt
2. Selecteer de knop die u wilt aanpassen.
3. **Hulpmiddel Tekst, Afbeelding** of **Geluid.**

   Selecteer het

   - hulpmiddel (Tekst invoegen) om de tekst te wijzigen.
   - hulpmiddel (Afbeeldingen invoegen) om de afbeelding te wijzigen

- hulpmiddel (Geluid) om het geluid te wijzigen
- hulpmiddel (De inhoud van een knop bewerken)
  Hier kunt u de **knoptekst**, het **symbool of de afbeelding** en wat de knop '**zegt**' bij het indrukken wijzigen, alles op één plek.

4. Denk eraan te controleren **welk hulpmiddel** is geselecteerd wanneer u knoppen bewerkt. Om op een knop te klikken, hebt u het hulpmiddel (Selecteren) nodig, of voor het invoeren van tekst kunt u het hulpmiddel (Tekst invoegen) nodig hebben

7.2 Een nieuwe pagina maken en knoppen toevoegen

7.2.1 Een nieuwe paginaset maken

Een nieuwe paginaset maken

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer de knop (Nieuwe paginaset maken) om het dialoogvenster **Nieuwe paginaset** te openen

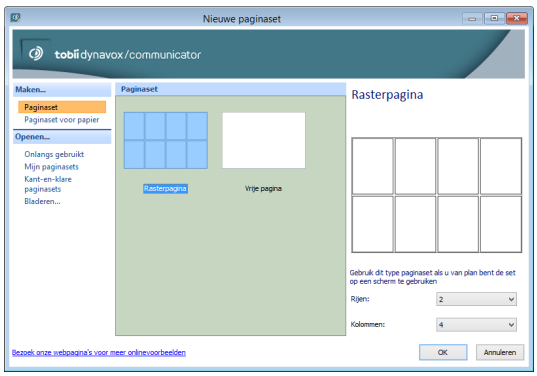

Afbeelding 7.2 Dialoogvenster Nieuwe pagina

3. Selecteer een van de volgende functies:
   - Maken...
     - Paginaset
     - Paginaset voor papier
   - Openen...
     - Onlangs gebruikt
     - Mijn paginasets
     - Kant-en-klare paginasets
     - Bladeren...

7.2.2 Nieuwe knoppen maken

In het dialoogvenster **Nieuwe paginaset** kan de gebruiker ervoor kiezen een rasterpagina of een pagina met vrije opmaak te maken voor gebruik op een scherm of op papier.

1. Uw **eigen** knoppen tekenen: Selecteer het hulpmiddel (Knop invoegen) en voeg knoppen aan uw pagina toe door de muis diagonaal van linksboven naar rechtsonder te slepen.
   Klik op de knoppen en versleep ze om ze te verplaatsen of de knopvorm of -grootte te wijzigen.

   Alleen mogelijk op vrije pagina's, op rasterpagina's verschijnen de knoppen indirect bij het opgeven van het aantal rijen/kolommen

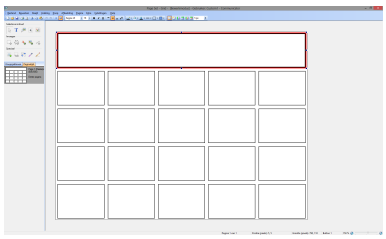

2. **Een raster** met knoppen maken: Selecteer het hulpmiddel **Raster toepassen** op een lege pagina. Voeg rijen of kolommen toe of verwijder ze met de bijbehorende pictogrammen.

3. Klik op deze knoppen en versleep ze om ze te vergroten of van plaats te veranderen.
   Denk eraan dat u ook gewoon een knop kunt kopiëren van een bestaande pagina en deze op uw eigen pagina kunt plakken!

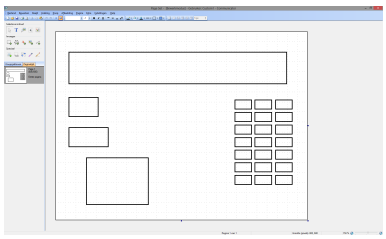

7.2.3 Afbeeldingen/symbolen, tekst of geluid toevoegen

Selecteer uw **knop** met het hulpmiddel (Selecteren) en klik vervolgens op:

- (Tekst invoegen)
- Zoek afbeeldingen/symbolen en gebruik het hulpmiddel (invoegen van afbeeldingen)/symbolen
  Hulpmiddel (Afbeelding bewerken)
- Met (Afbeelding) en/of (Tekst) kunnen meerdere elementen aan een knop worden toegevoegd
- Of open nog meer opties voor **geluid/bericht**

7.2.4 Het hulpmiddel Afbeelding bewerken

Met het hulpmiddel **Afbeelding bewerken** kunt u een symbool/afbeelding wijzigen, bijvoorbeeld tekenen, kleuren wijzigen, draaien enz.

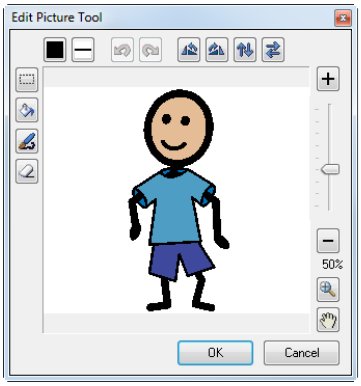

7.2.5 Basisinfo over knoppen

U kunt de kleur, randbreedte, vorm enz. van de knop wijzigen met de bewerkpictogrammen

- Om de **grootte** van een knop te wijzigen, selecteert u de knop en sleept u de rand tot de gewenste grootte.
- **Knoppen verplaatsen**: op een **rasterpagina sleept** u de knop die u wilt verplaatsen naar de nieuwe locatie. De knop **wisselt automatisch van plaats** met de knop die er eerst stond. Op een **niet-rasterpagina** kunt u knoppen vrij verplaatsen, maar ze wisselen niet automatisch van plaats.
- U kunt knoppen van bijna elke **vorm** maken met het hulpmiddel (Veelhoek). Selecteer het hulpmiddel en klik op elk punt van de vorm die u wilt maken.
- Het kan handig zijn om **verborgen knoppen** te hebben (om een knop te verbergen in plaats van te verwijderen) of **niet-selecteerbare knoppen** (om zichtbare knoppen onbeschikbaar te maken). Niet-selecteerbare knoppen worden ook niet opgenomen in scangroepen. Klik met de rechtermuisknop op een knop en selecteer **Knop** en vervolgens **Verborgen** of **Niet selecteerbaar**.
- De hulpmiddelen (Statische tekst) en (Statische afbeeldingen) zijn knoppen die automatisch **niet-selecteerbaar** zijn. Deze kunnen worden gebruikt voor instructies of versiering.

7.2.6 Een nieuwe pagina aan een paginaset toevoegen

Een nieuwe pagina kan op twee (2) manieren aan een paginaset worden toegevoegd

- Selecteer **Pagina** in de menu's boven aan het scherm en vervolgens **Nieuwe pagina**.
- Klik met de rechtermuisknop op de bestaande pagina in de **Paginalijst** en selecteer **Nieuwe pagina**. Hier kunt u ook pagina's dupliceren of verwijderen.

7.2.7 Uw paginasets opslaan

Selecteer **Bestand** en vervolgens **Opslaan**. Als dit een nieuwe paginaset is, wordt u gevraagd een **naam** op te geven voor de set. U moet de set altijd in de map **Mijn paginasets** van de juiste gebruiker opslaan. De standaardgebruikersnaam is Gast, tenzij u meer gebruikers hebt toegevoegd.

7.3 Berichtvenster

De gebruiker kan meerde symbolen of woorden combineren tot zinnen in een **Berichtenvenster**. Het berichtenvenster kan tekst- of symboolberichten bevatten (of beide).

Er zijn twee manieren om een berichtenvenster te maken:

- door de Pagina-eigenschappen te gebruiken
- door een knop Berichtenvenster te maken

7.3.1 Gebruik van de Pagina-eigenschappen

1. Open de pagina waarop u een berichtenvenster wilt toevoegen
2. Pagina selecteren
3. Selecteer Pagina-eigenschappen
4. Selecteer het tabblad Inhoud
5. Vink het vakje naast ‘Berichtenvenster weergeven’ aan

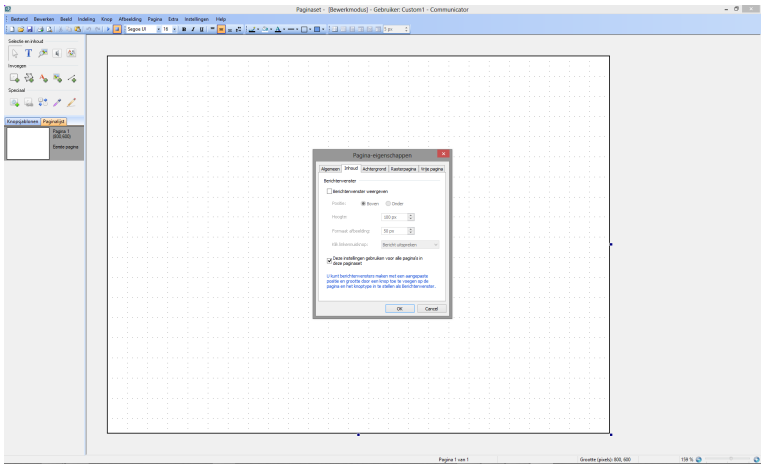

Dit tabblad bevat nog andere nuttige instellingen voor het berichtenvenster:

- **positie**, inclusief (boven of onder aan de pagina)
- **grootte**
- **acties** van het berichtenvenster
- **grootte van symbolen** of afbeeldingen in het berichtenvenster
- of deze instellingen moeten gelden voor iedere pagina in de set.

7.3.2 Een knop Berichtenvenster maken

1. Open de pagina waarop u een berichtenvenster wilt toevoegen
2. Voeg een knop in met het hulpmiddel (Knop invoegen). De knop kan iedere grootte, vorm en positie hebben die u maar wenst.
3. Op het tabblad **Knopsjablonen**, onder het gedeelte **Berichtenvenster**, ziet u dat er kant-en-klare knopsjablonen zijn.
4. Klik op uw knop

5. Selecteer de gewenste optie in de sjablonenlijst: een berichtenvenster **Tekst en symbool** of alleen **Tekst**.

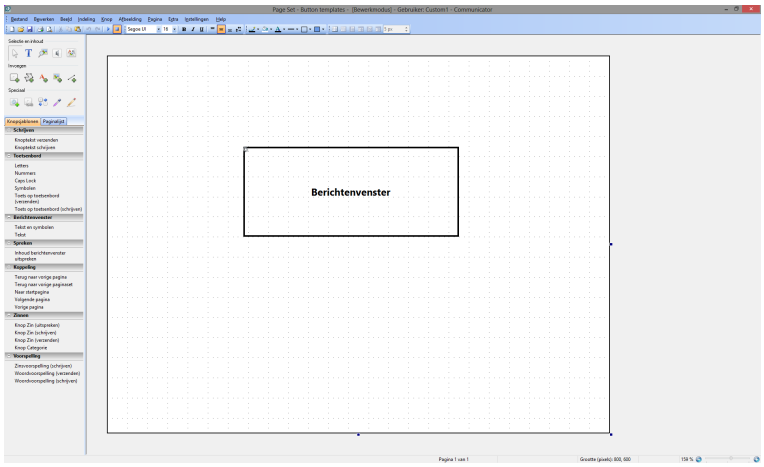

Uw knop krijgt automatisch een label en een klein ‘tandwieltje’ in de linkerbovenhoek om aan te geven dat dit nu een berichtenvenster is.

7.3.3 Zorgen dat het werkt

Wanneer u een berichtenvenster hebt gemaakt, zorg er dan voor dat de knoppen op uw pagina weten hoe ze met het berichtenvenster moeten ‘communiceren’. Selecteer alle knoppen met tekst of symbolen die u naar het berichtenvenster wilt sturen. Het is het meest efficiënt om meerdere knoppen in een keer te selecteren (met de gebruikelijke muisacties en toetsenbordsneltoetsen van Windows).

Op het tabblad **Knopsjablonen**, onder het gedeelte **Schrijven**, zijn er twee kant-en-klare knopsjablonen. Selecteer **Knoptekst schrijven**. Om te testen of de knoppen werken, **drukt u op F5** (voor **Gebruiksmodus**) en klikt u op een knop.

Terugkeren naar de **Bewerkingsweergave**

1. Open het Snelmenu.
   Voor meer informatie raadpleegt u *5.1 Het Snelmenu, pagina 24*
2. Selecteer de knop (Paginaset bewerken).

7.3.4 Een ander bericht naar het berichtenvenster sturen

Het berichtenvenster kan iets anders zeggen of schrijven dan hetgeen op de knop zichtbaar/geschreven is. U kunt er zelfs voor kiezen helemaal geen tekst op de knop te hebben.

Om de **tekst te wijzigen** die naar het berichtenvenster wordt gestuurd:

1. Selecteer de knop waarvan u het bericht wilt wijzigen.
2. Selecteer het hulpmiddel (Type slimme knop en acties)
3. Selecteer **Eigenschappen** om het dialoogvenster voor de actie van de knop **Schrijven** te openen.
   Hier kunt u de andere tekst schrijven die u naar het berichtenvenster wilt sturen.
4. Wijzigen wat er wordt gezegd: Selecteer de knop en gebruik het hulpmiddel Geluid. Hiermee wijzigt u wat er wordt gezegd wanneer de knop wordt geactiveerd. Wijzigen wat er door het berichtenvenster wordt gezegd: Selecteer de knop, ga naar de eigenschappen van de actie Schrijven en kies de juiste optie in het gedeelte "Bij het lezen van inhoud".

7.3.5 De inhoud van het berichtenvenster bewerken... en nog veel meer

U kunt als volgt knoppen maken die wissen, iets zeggen, de cursor binnen een bericht verplaatsen enz.:

1. Maak een nieuwe knop
2. Klik met de rechtermuisknop op de nieuwe knop
3. Selecteer **Knopacties**.
4. Selecteer het tabblad **Berichtenvenster**.
   Daar staat een lijst met acties die u kunt 'toevoegen' aan de knop; probeer deze krachtige opties om te zien wat ze doen.
5. Selecteer een actie om een beschrijving te zien van wat hij doet.
6. Selecteer **Toevoegen**.

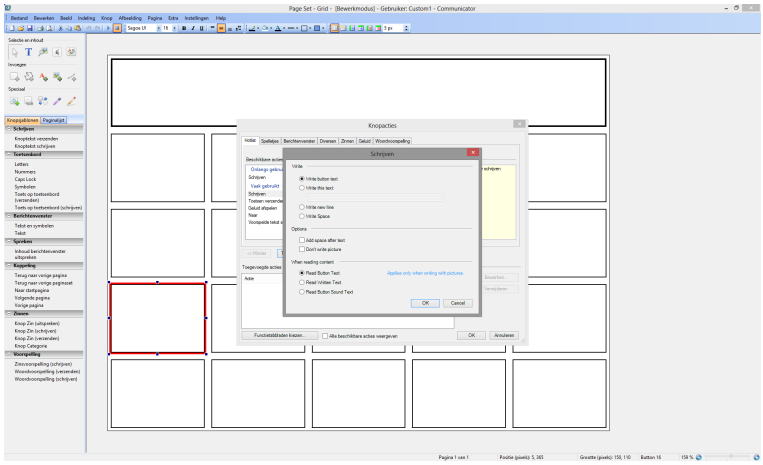

7.4 Navigatie en koppelen van pagina's

Als een paginaset meer dan één pagina heeft en de gebruiker moet van de ene pagina naar een andere gaan, hebt u een aantal knoppen nodig die deze koppelingen kunnen maken. Bijvoorbeeld een knop genaamd 'Voedsel' kan koppelen naar een pagina met alle favoriete gerechten van de gebruiker.

7.4.1 Een koppelingsknop maken

1. Maak alle pagina's waar u naartoe/vandaan wilt koppelen voordat u koppelingen aan knoppen toevoegt.

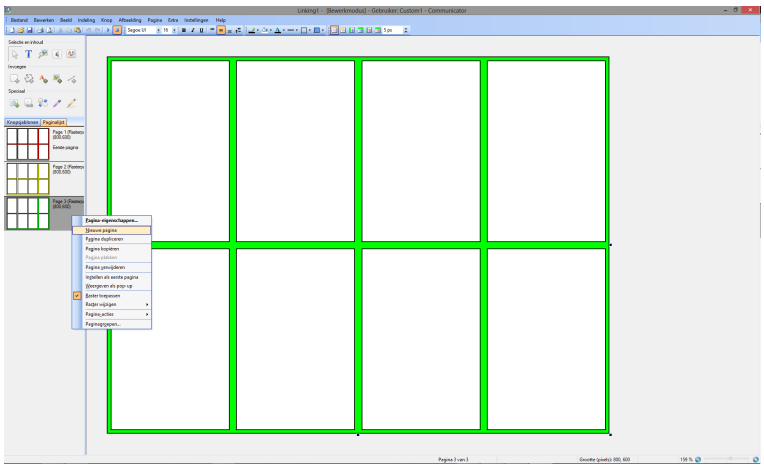

Nieuwe pagina's kunnen worden toegevoegd door met de rechtermuisknop op de pagina te klikken in de **Paginalijst** links van het bewerkvenster en **Nieuwe pagina** te selecteren.

2. Selecteer de knop waaraan u een koppeling wilt toevoegen
3. Selecteer het hulpmiddel (Koppelingen toevoegen) of klik met de rechtermuisknop op de knop
4. Selecteer **Knopacties**
5. Selecteer het tabblad **Diversen**
6. Selecteer de optie **Naar**

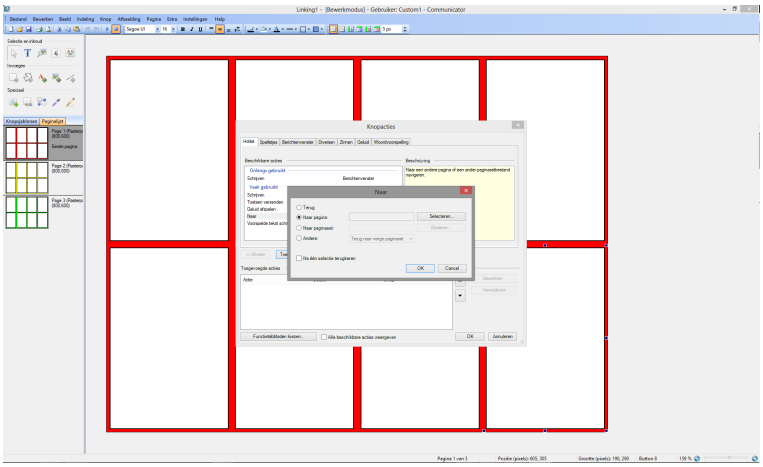

7. Selecteer de knop **Selecteren...**
   Wanneer u **Selecteren...** selecteert, wordt een venster geopend dat alle pagina's in **deze** paginaset weergeeft waaruit u kunt kiezen

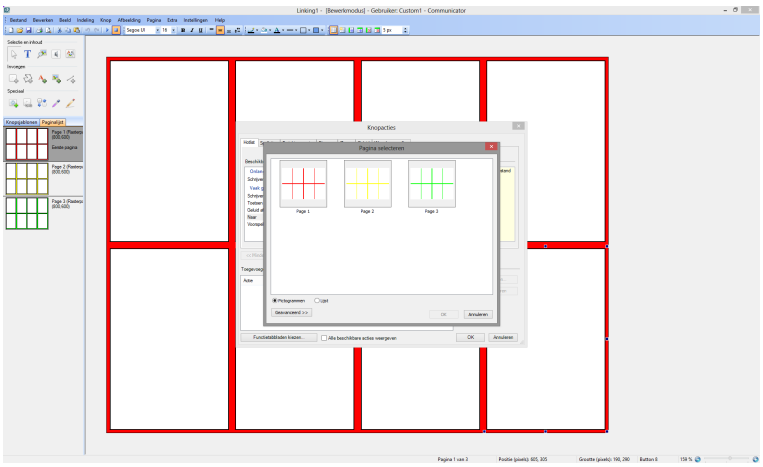

Denk eraan dat er ook **Knopsjablonen** voor een aantal gebruikelijke koppelingen zijn; kijk in de lijst links van het bewerkvenster.

7.4.2 Uitgangspunten voor koppelingen

Een logische plaatsing van alle koppelingsknoppen op iedere pagina zorgt ervoor dat de gebruikers weten waar ze navigatieknoppen kunnen verwachten. U kunt ze op een moeilijk bereikbare plek plaatsen als de kans groot is dat gebruikers ze per ongeluk zouden selecteren, of op makkelijk te bereiken plekken als gebruikers vaak willen navigeren.

Koppelingsknoppen kunnen ieder gewenst **uiterlijk** hebben, maar het kan nuttig zijn om ze een afbeelding of kleur te geven die de inhoud van de volgende pagina aangeeft. U kunt dit ook met **kleurcodes** doen, bijvoorbeeld een blauwe koppelingsknop kan koppelen naar een pagina met een blauwe achtergrond enz.

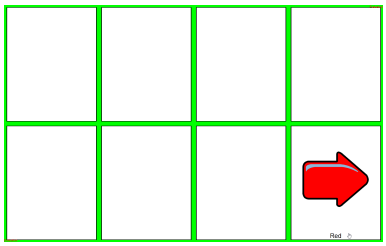

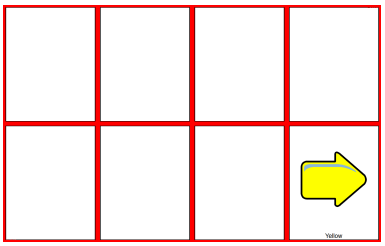

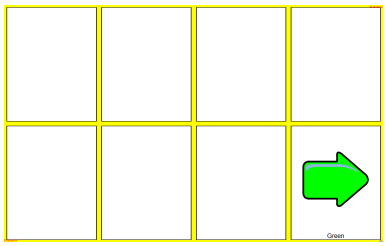

7.4.3 Koppelen naar andere paginasets

U kunt naar een andere **paginaset** koppelen in plaats van gewoon naar een andere pagina in **dezelfde** paginaset. Een gebruiker kan bijvoorbeeld een 'startpagina' hebben met koppelingen naar een communicatiepaginaset, een spelletjespagina, een afstandsbediening enz.

Zoals bij elke koppeling

1. Selecteer de knop waaraan u een koppeling wilt toevoegen
2. Selecteer het hulpmiddel (Koppelingen toevoegen).
3. Selecteer **Naar paginaset**
4. Selecteer **Bladeren** om naar de paginaset te bladeren waarnaar u wilt koppelen
5. Selecteer een van de kant-en-klare paginasets of uw eigen paginasets,
   Uw eigen paginasets vindt u gewoonlijk in de map **Mijn paginasets**.

7.4.4 Acties bij het openen of sluiten van een pagina

U wilt misschien dat er iets gebeurt telkens als een pagina wordt geopend of gesloten. U wilt bijvoorbeeld dat alle geluiden die worden afgespeeld stoppen elke keer dat een gebruiker de huidige pagina verlaat.

1. **Klik met de rechtermuisknop** op de pagina in de **Paginalijst** links van het bewerkvenster.
2. Selecteer **Pagina-acties**
3. Selecteren
   - **Acties pagina openen**
   - **Acties pagina sluiten**

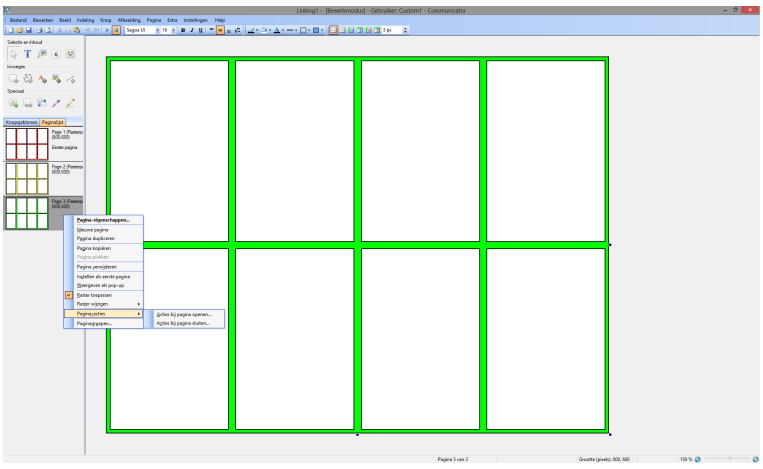

In dit voorbeeld

4. Selecteer **Acties pagina sluiten**
5. Selecteer het tabblad **Geluid**

6. Selecteer **Afspelen stoppen**
7. Selecteer **Toevoegen**.
   Elke keer dat deze pagina wordt gesloten (d.w.z. wanneer de pagina via een koppelingsknop wordt verlaten) zullen alle geluiden stoppen.
8. Selecteer **OK**

7.4.5 Acties bij het openen of sluiten van een paginaset

Zoals in *7.4.4 Acties bij het openen of sluiten van een pagina, pagina 68*, wilt u misschien dat er een actie plaatsvindt bij het openen of sluiten van een nieuwe paginaset. U wilt bijvoorbeeld alle verwijderde berichten wissen elke keer dat een gebruiker een sms-paginaset sluit.

1. Selecteer **Bestand**
2. Selecteer **Acties Paginaset**
3. Selecteren
   - **Acties paginaset openen**
   - **Acties paginaset sluiten**

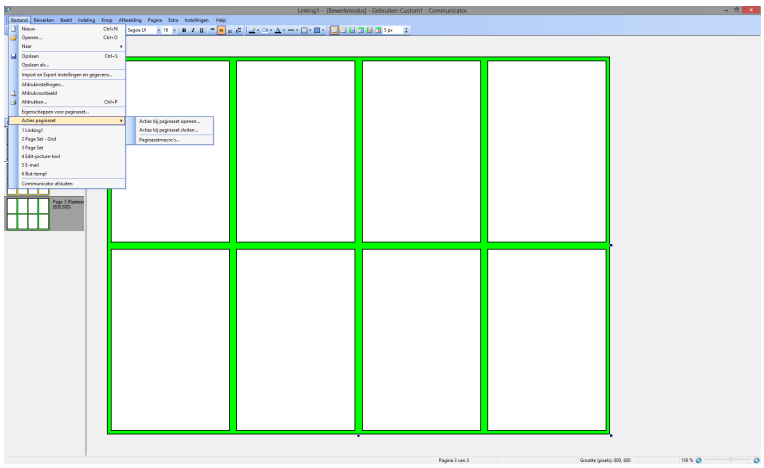

In dit voorbeeld

4. Selecteer **Acties pagina sluiten**
5. Selecteer het tabblad **Mobiel**
6. Selecteer **Verwijderde berichten wissen**
7. Selecteer **Toevoegen**
8. Selecteer **OK**

7.5 Knopacties, slimme knoppen en knopsjablonen

Wanneer u de verschillende soorten knoppen kent en weet hoe u ze moet bewerken of maken, kunt u de kracht van Communicator 5 optimaal benutten! Wanneer u een nieuwe knop hebt gemaakt, wordt hier uitgelegd hoe u de knop dingen kunt laten DOEN.

7.5.1 Knopacties

Wanneer u een knop **iets** wilt laten doen, bijvoorbeeld een bericht schrijven of voorlezen, naar een andere pagina gaan, een ander programma starten – of nog veel meer – wordt dit meestal gedaan door een **actie** aan de knop toe te voegen.

1. Klik met de rechtermuisknop op uw knop

2. Selecteer **Knopacties** om een venster te openen met alle beschikbare knopacties. Neem de tijd om de verschillende tabbladen en een aantal acties die een knop kan uitvoeren te bekijken!
   Een knop kan bijvoorbeeld het volume van de computer lager zetten.
3. Selecteer het tabblad **Muziekspeler**
4. Selecteer **Volume**.

   Uitleg over de actie wordt aan de rechterkant weergegeven.

5. Selecteer **Toevoegen**.
   Er wordt een venster geopend waarin u kunt bepalen hoeveel het volume moet toenemen of afnemen.

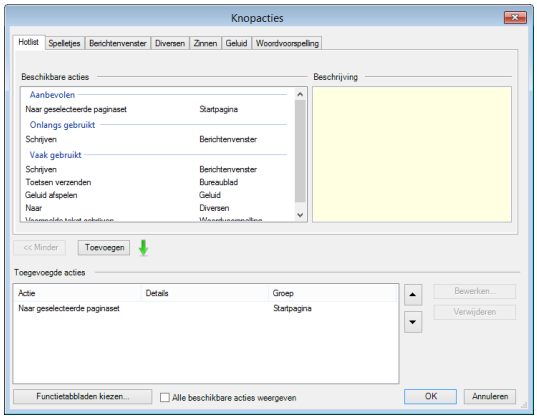

U kunt **meerdere acties toevoegen** aan één knop en de **volgorde** waarin ze worden uitgevoerd bepalen met de pijltjes omhoog en omlaag rechts van het venster Toegevoegde acties.

7.5.2 Slimme knoppen

Slimme knoppen zijn knoppen met **extra mogelijkheden** die voor u zijn voorgeprogrammeerd. Bij het maken van een Electrospel kunt u bijvoorbeeld een knop maken die **reeds** weet hoe te controleren of twee overeenkomende knoppen achter elkaar waren geselecteerd.

Dit wordt gedaan door het gebruik van voorgedefinieerde slimme knoppen, waarvan er één de knop 'Item Electro' is.

1. Een slimme knop maken
   - Klik met de rechtermuisknop op een knop en selecteer **Type slimme knop**
   - Selecteer uw knop en vervolgens het hulpmiddel (Type slimme knop en acties) en selecteer daarna **Wijzigen**.
2. Selecteer het tabblad **Spelletjes**

3. Selecteer **Item Electro**.

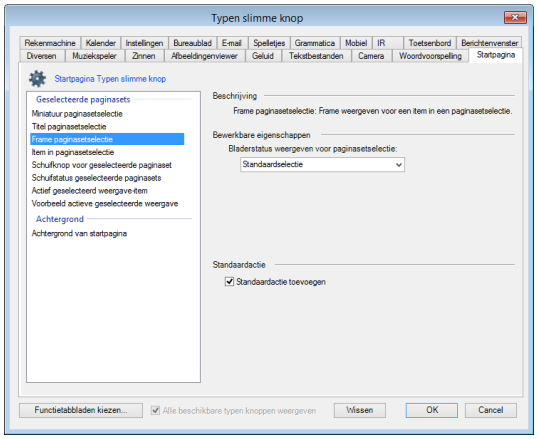

4. Selecteer **OK**
   Uw knop is nu een slimme knop; hij bevat veel informatie, maar is zeer eenvoudig te maken!

Neem de tijd om de verschillende tabbladen en een aantal slimme knoppen die u kunt maken te bekijken!

7.5.3 Knopsjablonen

Een aantal vaak gebruikte **Knopacties** en **Slimme knoppen** zijn voor u **voorgedefinieerd** en zijn beschikbaar in de lijst Knopsjablonen

Een knopsjabloon gebruiken

1. Selecteer uw knop en controleer of het hulpmiddel (Selecteren) is ingeschakeld voordat u op de knop klikt.
2. In de lijst **Knopsjablonen**

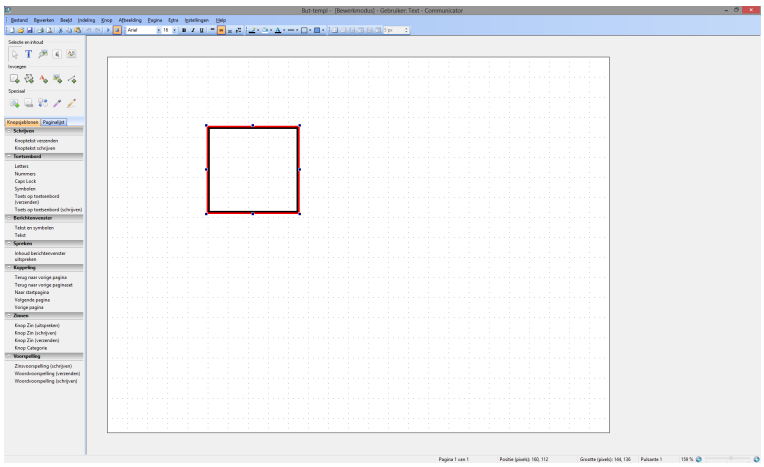

   Selecteer de sjabloon die u wilt toepassen (*bijvoorbeeld Knoptekst schrijven om tekst naar een berichtenvenster te versturen*).

   Veel van deze sjablonen voegen een label aan uw knop toe om de gemaakte keuze aan te geven.
3. Om beschikbare eigenschappen aan te passen (*bijvoorbeeld of de tekst op de knop dan wel een ander bericht naar het berichtenvenster moet worden verstuurd*), dubbelklikt u op uw knop
4. Selecteer de actie die u hebt toegepast
5. Selecteer **Eigenschappen**.

Als er instelbare eigenschappen zijn, zal een ander venster met meer opties worden geopend.

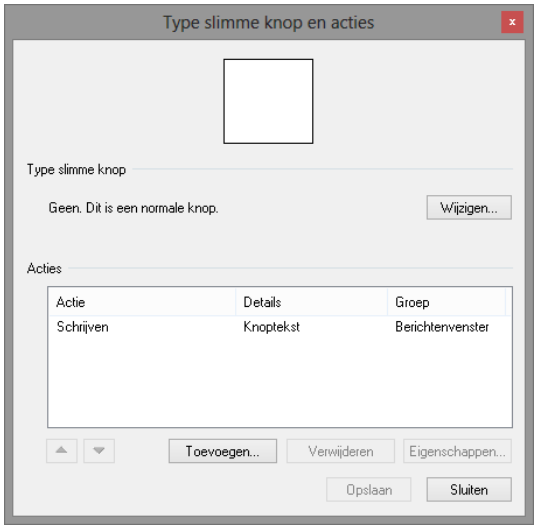

7.6 Hotspots

Met hotspots worden knoppen gemaakt rond interessegebieden in een foto. De knoppen hebben dezelfde vorm als het voorwerp op de foto. Wanneer deze knoppen worden geselecteerd, kan er een bericht worden afgespeeld. Dit is een geweldige manier om interactieve foto's, albums of verhalenboeken te maken.

1. Maak een nieuwe pagina, selecteer **Vrije pagina voor scherm**.
2. Selecteer het **tabblad Pagina/Pagina-eigenschappen/Achtergrond**.
3. **Blader naar de foto** die u wilt gebruiken. Zodra u een foto hebt geselecteerd, vormt deze de achtergrond waarop u knoppen kunt plaatsen.
4. Selecteer het **hulpmiddel Veelhoek** en 'teken' vervolgens rond de interessante voorwerpen op de foto. Klik op verschillende punten rond elk voorwerp om de gewenste knopvorm te maken. Dubbelklik om de vorm te voltooien.
5. U kunt de knoppen **transparant** maken en het voorwerp op de foto zichtbaar maken door in de **hulpmiddelen voor uiterlijk van knop** de achtergrondkleur in te stellen op **Transparant**. Met deze hulpmiddelen kunnen ook de randbreedte en kleur worden gewijzigd.
6. Om een **bericht** aan een knop toe te voegen, moet u eerst **de knop selecteren** waarvoor u een bericht wilt inspreken. Selecteer vervolgens het **hulpmiddel Geluid**.
7. Hier kunt u ervoor kiezen om **Kunstmatige spraak**, een **Opgenomen geluid** of een **Geluidsbestand** te gebruiken. U kunt hier ook uw instellingen voor opgenomen geluidsbestanden en **Geluidssignalen** beheren.

   Als u **Kunstmatige spraak** selecteert, wordt de tekst op de knop uitgesproken. U kunt ook een ander **bericht** inspreken door **Deze tekst uitspreken** aan te vinken en uw eigen bericht te noteren. Als u **Opgenomen geluid** selecteert, zoekt Tobii Communicator naar een opgenomen geluid met dezelfde naam als de tekst op de knop. Als er geen overeenkomend opgenomen geluid aanwezig is, kan het programma terugkeren naar kunstmatige spraak, zoals aangegeven door het selectievakje.

   U kunt ook **bladeren** naar het geluidsbestand dat de knop moet afspelen.

8. Ga naar **Pagina/Nieuwe pagina** om een tweede pagina te maken.
9. Herhaal stap **2 en 3** om een andere foto aan de achtergrond toe te voegen.
10. Herhaal stap **4 t/m 7** om knoppen, bericht en geluid toe te voegen.
11. Herhaal stap 8 om meer pagina's toe te voegen aan de paginaset.

12. **Keer terug** naar de eerste pagina en **maak een knop** die naar de tweede pagina koppelt. In dit voorbeeld is dat een groene knop in de vorm van een pijl, die aangeeft dat u hiermee naar een nieuwe pagina **gaat**.
13. Selecteer de nieuwe knop, selecteer het hulpmiddel **Koppeling/Naar pagina/Selecteren**, kies uw tweede pagina en selecteer **OK**. Maak op de tweede pagina een knop waarmee u terugkeert naar de eerste pagina. U kunt de koppelingsknop kopiëren en op de tweede pagina plakken. Dit keer moet de knop naar de eerste pagina koppelen
Zie *7.4 Navigatie en koppelen van pagina's, pagina 66* voor meer informatie over navigatie en koppelen tussen pagina's.
14. U kunt wijzigingen **opslaan** door **Bestand**/**Opslaan als** of het pictogram Opslaan te selecteren. U wordt gewoonlijk gevraagd of u deze paginaset wilt opslaan in **Mijn paginasets**. Als u uw paginasets hier opslaat, worden ze weergegeven in het tabblad Mijn paginasets op het tabblad **Weergave kant-en-klare pagina's** op de welkomstpagina.

tobii dynavox

Copyright ©Tobii AB (publ). Afbeeldingen en specificaties van producten en diensten gelden niet noodzakelijkerwijs voor elke lokale markt. Technische specificaties kunnen zonder voorafgaande kennisgeving worden gewijzigd. Alle andere handelsmerken zijn het eigendom van de desbetreffende eigenaren.

Ondersteuning voor uw Tobii Dynavox apparaat

Online help

Raadpleeg de productspecifieke ondersteuningspagina voor uw Tobii Dynavox apparaat. Hier vindt u actuele informatie over problemen en tips en trucs voor het product. Onze ondersteuningspagina's vindt u online op: *www.TobiiDynavox.com* of *www.myTobiiDynavox.com*.

Neem contact op met uw verkoopvertegenwoordiger of wederverkoper

Neem bij vragen of problemen met betrekking tot uw product contact op met uw Tobii Dynavox verkoopvertegenwoordiger of erkende wederverkoper voor hulp. Wederverkopers zijn het meest bekend met uw persoonlijke instelling en kunnen u het beste helpen met tips en producttraining. Ga voor contactinformatie naar *www.TobiiDynavox.com/contact*